

**Taksidə siqaret
çəkənləri
polis
cərimələyəcək -
fərman
imzalandı**

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 16 aprel 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 80 (7250) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Prezident İlham Əliyevin inşa etdiyi
Azərbaycan: güclü iqtisadi inkişafa
əsaslanan sosial dövlət modeli**

Dövlət başçısı: "Bu gəlirlər ədalətli şəkildə bölüşdürülməkdir, ilk növbədə, vətəndaşların sosial rifahına yönələcəkdir"

yazısı səh.3-də

**Problemlə kreditlərlə bağlı
apelyasiya komissiyası yaradıldı**

yazısı səh.3-də

**Vəkilliyə imtahanla bağlı
məhdudiyyət aradan qaldırıldı**

yazısı səh.4-də

**Pənah Hüseynlə Əli Kərimli arasında
görüş - nələrdən danışılar?**

yazısı səh.11-də

**"Formula-1" yarışlarına 10 gün
qaldı - işlərin çoxu görülüb**

yazısı səh.4-də

**Əli İnsanov həbsdən alovlu çıxdı
və...susdu - mübhəm**

yazısı səh.11-də

**Azərbaycan Xalq Hərəkatı
dağılma ərəfəsində**

yazısı səh.6-də

**Bakıda beynəlxalq antinarkotik
konfransı keçirilir**

yazısı səh.13-də

**Ukraynada seçki gərginliyi - Zelenski
Poroşenko ilə debatdan qaçır**

yazısı səh.9-də

**"Diqlas"ı bu gündən
sökməyə başlayırlar**

yazısı səh.10-də

**Məktəblinin intihar olayında adı
keçən başçı müavini danışdı**

yazısı səh.13-də

**Finlandiyada solçular qazandı:
dünya sola dönmü...**

yazısı səh.14-də

NAZİRLƏRİN MOSKVA GÖRÜŞÜ: BAKIDAN MÜHARİBƏ ÇAĞIRIŞLARI

Rusiyanın Qarabağ danışıqlarında moderator rolunu oynaması nəyi dəyişəcək; deputatlar və ekspertlər danışıqların faydasız olduğunu deyir; hər iki ölkədə saxlanılan girovlarla ailə üzvlərinin görüşməsinə şərait yaradılması ilə bağlı ilkin razılıq əldə olunub

MUSAVAT.COM
onlayn ictimai-siyasi qəzet

yazısı səh.5-də

Baku ilə Aİ arasındakı sazişi kimlər əngəlləmək istəyir - təhlükə

Azərbaycanın əleyhinə fəaliyyət göstərən çevrələr hərəkatə keçə bilər; dövlətimizin dünyaya açılması istiqamətində mühüm anlaşmanı əngəlləmək üçün "Qarabağ kartı"na əl atılıb; şimal qonşumuzla bağlı ilginç açıqlama...

yazısı səh.8-də

Sərdar Calaloğlu:
"Bir çox ölkə var ki, orada müxalifət 50-60 il yerində qalıb, bir dəfə də hakimiyyət dəyişməyib"

yazısı səh.11-də

Əkbər Qoşalı:
"Özbəkistanda ictimai fikrin qidalanmasında siyasətçilərdən daha çox yaradıcı insanların təsiri var"

yazısı səh.7-də

Səidə Qocamanlı:
"Siyasi məhbuslar məsələsini alver predmetinə çevirməyə qarşıyam"

yazısı səh.6-də

Prezident İlham Əliyev sosial müavinətləri artırdı - yeni məbləğlər

Azərbaycanda sosial müavinətlərin məbləği artırılıb. Müvafiq fərmanı aprelin 15-də prezident İlham Əliyev imzalayıb. Dəyişikliyə əsasən, yaşa görə müavinət 73 manatdan 130 manata qədər qaldırılıb.

Əlillik "ümumi xəstəlik", "hərbi xidmət dövründə xəstələnmə", "əmək zədəsi və peşə xəstəliyi", "hərbi əməliyyatlar keçirilən zonada olmaqla əlaqədar", "Çernobil AES-də qəzanın ləğvi ilə əlaqədar" səbəbdən baş verdikdə əlilliyə görə müavinətlər:

- "I dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 150 manat
- II dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 130 manat
- III dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 110 manat.

Əlillik "Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyası quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar" və "1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar" səbəbindən baş verdikdə əlilliyə görə müavinətlər:

- "I dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 150 manat
- II dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 130 manat
- III dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 110 manat.

Əlillik "Çernobil AES-də hərbi xidmətlə əlaqədar" və ya "hərbi xidmət vəzifələrini yerinə yetirməklə əlaqədar" səbəbindən baş verdikdə əlilliyə görə müavinətlər:

- "I dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 150 manat
- II dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 130 manat
- III dərəcə əlilliyi olan şəxslərə - 110 manat.

Sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlara verilən müavinət 82 manatdan 150 manata qədər, ailə başçısını itirməyə görə müavinət 68 manatdan 80 manata qədər, müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının uşaqlarına müavinət 68 manatdan 100 manata qədər, valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların qeydumlarına (himayəçilərinə) müavinət 61 manatdan 100 manata qədər artırılıb.

Bundan əlavə, uşağın anadan olmasına görə müavinət 109 manatdan 200 manata qədər, dəfn üçün müavinət 146 manatdan 300 manata qədər qaldırılıb.

Fərman 2019-cu il aprelin 1-dən tətbiq edilir.

Abunə daha sərfəlidir - "Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərlər.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - 48 qəpiyə başa gələcək.

- Aylıq abunə - 12 AZN
- 3 aylıq - 36 AZN
- 6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşım Mərkəzinin baş ofisi ilə: (012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

"Moskva görüşündə bir neçə yeni təklif müzakirə olundu və qərarlar qəbul edildi"

Elmar Məmmədyyarov: "Danışıqlarda irəliləyişin olmasına imkan verməyən məsələləri konkret şəkildə müzakirə etdik"

"Çox geniş və substantiv danışıqlar keçdi". ONA-nın Moskva müxbirinin verdiyi məlumata görə, bunu Moskva-da Azərbaycan mediasına müsahibəsində Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyyarov bildirib.

Moskvada Qarabağ münəcişəsi ilə bağlı görüşün yekunlarını şərh edən Azərbaycan XİN başçısı bunları deyib: "İlk növbədə Sergey Lavrov, mən və Zohran Mnatsakanyan üçtərəfli görüş keçirdik. Çox faydalı görüş oldu. İndiyə qədər danışıqlarda irəliləyişin olmasına imkan verməyən məsələləri konkret şəkildə müzakirə etdik. Tam şəkildə irəliləyişin olduğunu deyə bilmərəm. Ancaq ümumiyyətlə, deyə bilərəm ki, Ermənistan tərəfi və mən bəzi problem yaranan məqamları ətrafı və daha dərinə başa düşdük. 2016-cı ildə Rusiya tərəfindən təqdim olunan plan əsasında biz müzakirə apardırıq. Əlbəttə, bir görüşlə biz bütün məsələləri həll edə bilmərik. Bu günki görüşün faydası ondadır ki, biz dərinə başa düşdük ki, hansı problemlər var və hansı problemlər aradan qaldırılmalıdır. Məsələn, statusla və təhlükəsizliklə bağlı Ermənistan tərəfi məsələ qaldırır. Biz isə ilk növbədə işğal altındakı torpaqlardan Ermənistan qoşunlarının çıxarılması və məcburi köçkünlərin geri qaytarılması məsələsi-

ni qaldırıq. Bu dörd fikir əsasında çox dərin bir müzakirə aparıldıq. Belə bir razılığa gəldik ki, bunu davam etdirək. Çünki mən öz tərəfimdən cənab prezidentə məlumat verməliyəm. Erməni həmkarım isə öz baş nazirinə məlumat verməlidir. Görüşdə bəzi təkliflər səsləndirilib. İndidən bu təklifləri açıqlamaq istəmirəm. Bu təkliflər həm Rusiya, həm digər həmsədrələr, həm də Azərbaycan və Ermənistan tərəfinin təklifləridir. Biz bu istiqamətdə işimizi davam etdirəcəyik".

"Azərbaycan, Ermənistan və Rusiyanın xarici işlər nazirləri ilə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin Moskva görüşündə bir neçə yeni təklif müzakirə olundu və qərarlar qəbul edildi".

"Report"un Rusiya bürosu xəbər verir ki, bunu da Elmar Məmmədyyarov jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Nazir deyib ki, Azərbaycan və Ermənistan jurnalistlərinin Bakı, İrəvan və Dağlıq Qarabağ səfərləri təşkil olunacaq. Onun sözlərinə görə, Zöhrab Mnatsakanyanla keçirilən görüşdə razılığa gəlinib: "Bundan başqa, Ermənistan-Azərbaycan qoşunlarının təmas xəttinə yaxın yerləşən yaşayış məntəqələrində kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan əhaliyə heç bir mane törədilməməsi və təhlükəsizliklərinin təmin olunması barədə də razılıq əldə olunub. Ümid edirəm ki, Ermənistan tərəfi buna hörmətlə yanaşacaq və sakinlərə öz torpaqlarında işləməyə imkan yaradılacaq".

Taksidə siqaret çəkənləri polis cərimələyəcək - fərman imzalandı

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında fərman imzalayıb.

"Report" xəbər verir ki, bu, taksidə siqaret çəkənlərin hansı dövlət qurumu tərəfindən cərimələnməsini müəyyən edir.

Fərmana əsasən, taksiminik avtomobilində bütün çəkənləri Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları cərimələyəcək.

Qeyd edək ki, bu cərimənin məbləği 40 manatdan 50 manata qədərdir.

Məhkəmə-Hüquq Şurasında "qaynar xətt" yaradılıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərindən təcrübəsinə haqqında" 2019-cu il 3 aprel tarixli Fərmanı bu sahədə islahatların keyfiyyətə yeni mərhələyə keçməsinə şərtləndirib, məhkəmə-hüquq orqanlarının fəaliyyətinin müasir tələblər səviyyəsində qurulması üçün "yol xəritəsi" olub.

Məhkəmə-Hüquq Şurasından "Report"a verilən məlumata görə, fərmanda ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması və məhkəmə fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi üzrə çoxsaylı müdaxilə tədbirləri yəni, məhkəmələrin fəaliyyətinə müdaxilənin qarşısının alınması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və belə müdaxiləyə görə məsuliyyətin artırılması barədə konkret tapşırıq və tövsiyələr müəyyən edilmişdir.

Eyni zamanda fərmanda hakimlərin müstəqilliyinin təmin edilməsi, məhkəmələrin fəaliyyətinə müdaxilə və digər neqativ halların aradan qaldırılması məqsədilə müvafiq məlumatların qəbulu üçün Məhkəmə-Hüquq Şurasında "qaynar xətt" in yaradılması məsələsi qoyulub.

Bununla əlaqədar həmin məsələlər üzrə şuraya birbaşa və maneəsiz müraciət etmək imkanlarının yaradılması məqsədilə zəruri avadanlıqla təchiz edilmiş "Qaynar xətt" əlaqə mərkəzi yaradılıb və ilkin olaraq (012) 310-22-77 nömrəli telefon xətti ilə fəaliyyətə başlayıb. "Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinə bütün iş günlərində iş vaxtı ərzində müraciət etmək mümkün olacaq.

"Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinə daxil olan və icraata götürülən aidiyyəti müraciətlər üzrə Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırmaların aparılması təmin ediləcək.

Avropa Komissiyasının ticarət üzrə direktoru

Azərbaycana gəlir

Avropa Komissiyasının Ticarət üzrə Baş Direktorluğunun rəhbəri Petros Sormelis Azərbaycanı gələcək.

ONA-nın məlumatına görə, bunu Aİ-nin Azərbaycandakı nümayəndəliyinin Siyasi, iqtisadi və informasiya şöbəsinin rəhbəri Denis Danilidis deyib.

O bildirib ki, səfər aprelin 23-də başlayacaq. Səfər zamanı ticarət əlaqələri üzrə danışıqların aparılması gözlənilir.

NATO Rusiya ilə əməkdaşlığı tamamilə dayandırılıb

"Rusiya ilə NATO arasında mülki və hərbi sahə üzrə əməkdaşlıq tamamilə dayandırılıb".

"Report" "RIA Novosti"yə istinadən xəbər verir ki, bunu Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Aleksandr Qruşko bildirib.

Onun sözlərinə görə, əməkdaşlıq NATO-nun təşəbbüsü ilə dayandırılıb. A.Qruşko bildirib ki, münasibətlərdə yaranmış böhranlı vəziyyətdən çıxış üçün NATO-nun heç bir planı yoxdur.

Nazir müavini qeyd edib ki, rəsmi Moskva Şimali Atlantika Alyansı ilə yaranan biləcək hərbi münəcişədən yayınmağı bacaracaq. O, hərbi blokla Rusiya arasında münəcişənin bəşəriyyət üçün fəlakət ola biləcəyini vurğulayıb. A.Qruşko deyib ki, NATO-nun hərbi xərcləri Rusiyanın hərbi büdcəsindən 22 dəfə çoxdur.

Ceyhun Yusifov yenidən vəkilliyə qayıtdı

Ötən ilin sentyabrında Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) İstintaq İdarəsində şöbə rəisi vəzifəsinə təyinat alan Ceyhun Yusifov yenidən Vəkillər Kollegiyasında fəaliyyətini bərpa edib. C.Yusifov "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı ilə söhbətində xəbəri təsdiqləyib. O bildirib ki, vəkillik praktikasını davam etdirmək niyyətindədir. Qeyd edək ki, C.Yusifov şöbə rəisi təyinatı ilə əlaqədar Vəkillər Kollegiyasının üzvlüyündən çıxmışdı.

□ E.MƏMMƏDLİYEV
"Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyevin inşa etdiyi Azərbaycan: güclü iqtisadi inkişafa əsaslanan sosial dövlət modeli

Dövlət başçısı: "Bu gəlirlər ədalətli şəkildə bölüşdürüləcək, ilk növbədə, vətəndaşların sosial rifahına yönələcəkdir"

Azərbaycan güclü iqtisadi inkişafa əsaslanan sosial dövlət modelinə keçib. Bu barədə prezident İlham Əliyev Bakımın Kürdaxanı qəsəbəsində məcburi köçkünlər üçün inşa edilmiş yaşayış kompleksinin açılış zamanı çıxışında bildirib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Azərbaycan hökuməti çox ciddi iqtisadi islahatlar aparır: "Bu islahatlar bizim maliyyə imkanlarımızı genişləndirir. Biz bu əlavə vəsaiti, ilk növbədə, sosial məsələlərə yönəldirik. Beləliklə, keçən il prezident seçkilərində xalqın mənə verdiyi dəstək imkan verir ki, biz bütün vədləri icra edək. Seçkilər ərəfəsində bildirmişdim ki, biz yeni iqtisadi modelə keçid edəcəyik, bütün sosial məsələlərin həllinə çalışacağıq. Yeni ciddi islahatların, iqtisadi və sosial sahədə islahatların anonsu prezident seçkiləri ərəfəsində verilmişdir. Seçkilərdən sonra ciddi islahatlara start verildi. Bu islahatlar çoxşaxəlidir. Siz və ictimaiyyət təbii ki, bu islahatları izləyirsiniz. Verdiyim qərarlar, imzaladığım sərəncamlar həyatımızın hər bir sahəsinə müsbət təsir göstərəcək. Ölkəmiz yeniləşir, müasirləşir. Biz yeni iqtisadi model üzərində işləyirik və elə etməliyik ki, ölkə iqtisadiyyatı bundan sonra da dayanıqlı şəkildə inkişaf etsin. Biz bütün dövrlərdə, hətta böhranlı illərdə də sosial məsələlərə böyük diqqət göstərmişik. 2015-2016-cı illərdə dünyada baş vermiş iqtisadi böhran bütün ölkələrə təsir etmişdir, o cümlədən bizə. Təsəvvür edin, bizim gəlirlərimiz 3-4 dəfə azaldı. Yeni faizlərlə ölçülmürdü, dəfələrlə ölçülürdü. Bu, hər bir ölkə üçün böyük imtahandır, böyük sınaqdır. Əlbəttə ki, görülən operativ tədbirlər nəticəsində biz o böhranın fəsadlarını minimum səviyyəyə endirə bildik və ondan sonra ciddi addımlar ataraq iqtisadi sabitliyi qoruya bildik, inkişaf templərinə qədəm qoyduq".

Prezidentin bildirdiyinə görə, aparılan tədbirlər nəticəsində təkcə ilin birinci rübündə büdcə daxilolmaları 200 milyon manatdan çox artıb: "Bu, nəyin hesabınadır - şəffaflığın, yeni yanaşmanın və islahatların. Bu, bizə imkan verir ki, bu vəsaiti vətəndaşların rifah halının yaxşılaşmasına yönəldək və bunu da etdik. Minimum əməkhaqqı, minimum pensiya təxminən 40 fa-

iz, sosial müavinətlər orta hesabla 2 dəfə artıb. Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə, məcburi köçkünlərə verilən müavinətlər, tələbələr üçün təqaüdləri - bütün bunlar bunun hesabına mümkün olmuşdur. Bizim iqtisadi vəziyyətimiz imkan verir ki, bu islahatları apararaq. İslahatlar bütün sahələri əhatə edir. Bir daha demək istəyirəm ki, biz inkişafın yeni mərhələsinə qədəm qoyduq.

Deyə bilərəm ki, bütün addımlar əhali tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Yerlərdən gələn məktublar və müraciətlər deməyə əsas verir ki, islahatlar xalq tərəfindən dəstəklənir, buna yüksək qiymət verilir və bu, bizə əlavə imkanlar yaradır. Biz ölkəmizi müasirləşdirməliyik, biz Azərbaycanı inkişaf etdirməliyik. Elə etməliyik ki, bütün problemlər öz həllini tapsın. İqtisadi, sosial sahələrdə, məhkəmə-hüquq, dövlət orqanları sahələrində bütün xoşagəlməz hallara son qoyulmalıdır. Azərbaycanda şəffaflıq tam təmin edilməlidir və biz buna nail olacağıq. Bu, bizə əlavə imkanlar verəcək. Büdcə daxilolmaları daha da artacaq, sosial məsələlərin həlli daha da sürətlə gedəcək".

İ.Əliyev Azərbaycanın iqtisadi və siyasi cəhətdən tam müstəqil ölkə olduğunu vurğulayıb: "Heç kimdən asılı deyilik, maliyyə vəziyyətimiz sabitdir, gəlirlərimiz artır, icra etdiyimiz böyük layihələr, o cümlədən Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi yaxın gələcəkdə bizə əlavə gəlirlər gətirəcəkdir. Bu gəlirlər ədalətli şəkildə bölüşdürüləcək, bir daha demək istəyirəm ki, ilk növbədə, vətəndaşların sosial rifahına yönə-

lənəcəkdir".
Ölkə prezidentinin qeyd etdiyi sosial dövlət modelinin yaradılması istiqamətində daha hansı addımların atılmasına ehtiyac var? Bu modelin Avropada tətbiq olunan sosial model səviyyəsinə çatdırılması üçün nələrdirlər?

Sualları cavablandıran iqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərovun "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, sosial dövlət modeli deyilərkən konkret mexanizmə əsaslanan model nəzərdə tutulur: "Buna yalnız bu və ya digər addımlarla, yüksək gəlirliliyi təmin etməklə nail olmaq olmaz. Dünyada yüksək dövlət gəlirləri olan çoxsaylı dövlətlər var ki, sosial dövlət modelinə sahib deyillər. Buna görə də sosial dövlət anlayışına geniş mənada baxmaq lazımdır. Belə modelin formalaşdırılması böyük əziyyət və vaxt tələb edir. Ona qısa müddətdə nail olmaq mümkün deyil. Sosial dövlət vətəndaşın sosial rifahının yüksəldilməsini, sosial-iqtisadi əmin-amanlığını qorumağı özünün başlıca vəzifəsi elan etmiş dövlət deməkdir".

Ekspert bildirir ki, Azərbaycan dövlətinin yürütdüyü siyasət əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinə xidmət edir: "Dövlətimizin 90-cı illərdən bəri yürütdüyü siyasətin əsasında bu dayanır. 2003-cü ildən bəri əmək haqqı 7 dəfə, pensiyalar 10 dəfə artıb, 50 faizdən yuxarı olan işsizlik birrəqəmli həddə düşüb. Zəlzələ baş verir, sulasma olur, yanğın olur, dövlət vətəndaşın yanında olur. Banklarla vətəndaşlar arasında problem yaranır, yenə də dövlət yükün altına girərək vətəndaşına yardım edir. Götürək elə Beynəlxalq Bankın kilyas edilməsinə dövlətin çəkdiyi böyük

xərcləri. Sistem əhəmiyyətli bu bankın çökməsi yüz minlərlə, bəlkə də milyonlarla vətəndaş çox çətin duruma salacaqdı. Dövlət on milyardlarla manat sərf edərək buna imkan vermədi. Lakin bütün bunlarla yanaşı, sosial dövlət modelinə uyğun sistem qurmaq üçün biz hələ çox işlər görməliyik. Məsələn, biz minimum əmək haqqını yalnız bu il yaşayış minimumu səviyyəsinə qaldırmağa nail olmuşuq. Dövlət gəlirlərinin yüksək olmasına baxmayaraq, buna yalnız indi nail olmuşuqsa, demək ki, Azərbaycanda oturmuş sosial dövlət modelinin formalaşdırılmış olduğunu söyləyə bilmərik. Ölkə prezidenti də buna görə bəyan edir ki, biz sosial dövlət modelinə keçirik. Bu keçid illər tələb edən ağır prosesdir".

P.Heydərov gələn ildən ölkədə icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanacağını xatırladı: "Kölgə iqtisadiyyatının səviyyəsini kəskin azaltmaqla nail olmaq mümkündür. Bu gün Azərbaycanda işləyən insanların böyük bir qismi rəsmi qeydiyyatdan alınmadan, yaxud əmək haqqı aşağı göstərilməklə işləyir. Belə bir şəraitdə icbari tibbi sığorta üçün əmək haqqından edilən ödənişlər keyfiyyətli tibbi xidmət təqdim etməyə imkan verməyəcək. Buna görə də kölgə iqtisadiyyatının səviyyəsinin azaldılması istiqamətində addımlar davam etdirilməlidir. Bu istiqamətdə ən mühüm addım əmək haqqından tutulan gəlir vergisinin ləğv edilməsi ola bilər. Bu, insanları əmək münasibətlərini rəsmiləşdirməyə, işəgötürənləri işçilərini əmək müqaviləsi ilə işlətməyə stimullaşdırır".

"ASAN xidmət" in fəaliyyətə başlaması ilə çoxsaylı sahələr

də vətəndaş-məmur təmasları minimuma endirildi, şəffaflıq yaradıldı. Yaxın vaxtlarda sosial xidmətlərin təqdimatı sahəsində eyni rol oynayacaq DOST mərkəzləri fəaliyyətə başlayır. Yeni demək istədiyim budur ki, sosial dövlət modelini qurmaq çoxsaylı istiqamətlər

üzrə böyük işlərin görülməsini tələb edir. Biz hələ bu yola yeni çıxmışıq. Dövlət başçısının da qeyd etdiyi kimi, proses, müvafiq addımlar davam etdirilməlidir ki, qarşımızda qoyduğumuz məqsədə nail ola bilək".

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

Problemlə kreditlərlə bağlı şikayətlər araşdırılacaq

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası Apelyasiya Komissiyası yaradı

Prezident İlham Əliyevin fiziki şəxslərin problemlə kreditlərinin həlli məsələlərinə dair imzaladığı fərmanın icrası prosesində dünənən etibarən yeni mərhələ başlanıb. Belə ki, fərmana əsasən Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası vətəndaşlara ediləcək ödənişin ümumi məbləğini, ödəniş ediləcək fiziki şəxslərin siyahısını və hər bir fiziki şəxsə ödəniləcək vəsaitin məbləğini qırx beş gün müddətində müəyyən edərək Maliyyə Nazirliyi və Mərkəzi Banka məlumat verməlidir.

Fərmanda nəzərdə tutulan bu vəzifənin icrası məqsədilə Palata tərəfindən elektron baza yaradılıb. Bazaya fəaliyyətdə olan bütün banklar üzrə məlumatlar daxil ediləcək, bağlanmış banklarla bağlı məlumatların dəqiqləşdirilməsi prosesi davam edirdi. Palatadan aldığımız məlumata görə, artıq bu proses də yekunlaşıb və fərmanın əhatə dairəsinə düşən bütün fiziki şəxslərlə bağlı məlumatlar bazaya yüklənib.

Onu da qeyd edək ki, dünənən etibarən fərmanın əhatə dairəsinə düşən vətəndaşların banklarla münasibətlərinə dair narazılıqlar da çoxalıb. Belə ki, redaksiyamıza müraciət edən vətəndaşların bir qismi elektron bazada bir neçə gün əvvəl olan məlumatlarla dünənə olan məlumatlar arasında fərq olduğunu, digər qisim isə bağlanmış banklardan onların kompensasiya hüququnun olmadığını dair şifahi məlumat verilməsindən narazılıq edirlər.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası bu kimi şikayətləri araşdırmaq üçün Apelyasiya Komissiyası yaradıb və komissiya yaxın günlərdə fəaliyyətə başlayacaq. Palatadan verilən məlumata görə, komissiya sözügedən məsələ ilə bağlı prezident İlham Əliyevin fevralın 28-də imzaladığı fərmanın əhatə dairəsinə düşməyən vətəndaşların şikayətlərini araşdıracaq. Həmin şəxslərin müraciətləri onlayn rejimdə qəbul ediləcək və hər müraciətə 14 iş günü müddətində baxılıb cavab verilməsi nəzərdə tutulub (Report).

Apelyasiya Komissiyası ilə yanaşı, banklarda da problemlə kreditlərlə bağlı işçi qrupları fəaliyyət göstərəcək və vətəndaşların narazılıqlarını həlləməyə çalışacaqlar.

Güzaştərdən faydalanacaq müştərilərin siyahısı ilkin olaraq dəqiqləşdirilib və fiziki şəxslər bu siyahıda adı olub-olmamasını problemlə kreditlər üzrə kompensasiya ödənişi və restrukturizasiya ilə bağlı yaradılan portal vasitəsilə yoxlaya bilərlər. Azərbaycanda problemlə kreditlərin həlli ilə bağlı işlərin icrası nəticəsində prezident fərmanının əhatə dairəsinə düşən bütün vətəndaşlara SMS göndəriləcək. Fəaliyyətdə olan bankların müştəriləri SMS-i həmin banklardan, ləğv prosesində olan bankların, eləcə də bank olmayan kredit təşkilatlarının müştəriləri isə SMS-i Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə məxsus "Azərpoçt" MMC-dən alacaqlar.

Fərmana əsasən kompensasiya ödənişi və ya restrukturizasiya bütün xarici valyutada olan kreditlərə şamil edilir. Bu zaman kompensasiya ödənişi həmin kreditlərin valyutalarının 2015-ci il 21 fevral və 21 dekabr tarixlərinə, restrukturizasiya isə 2019-cu il 1 mart tarixinə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının elan etdiyi məzənnəyə uyğun olaraq hesablanmaqla həyata keçirilir.

Qeyd edək ki, fərmana əsasən, ən gec mayın sonunadək bütün kompensasiyalar ödəniləcək. Ödənişlərə isə aprelin sonundan başlanılacaq.

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

IX Sabir Qiraət Müsabiqəsinə start verilir

Vəkilliyə imtahanla bağlı məhdudiyət aradan qaldırıldı - prezident qanunu imzaladı

Prezident İlham Əliyev "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanunu imzalayıb.

"Report" xəbər verir ki, sənədə əsasən, vəkil olmaq istəyən şəxslər yazılı test imtahanında müvəffəqiyyət qazanmadıqda həmin şəxslərə yenidən ixtisas imtahanında iştirak etmək imkanı verəcək.

"Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" Qanunun 13-cü (Vəkillərin İxtisas Komissiyası) maddəsinin VIII hissəsinə əsasən, ixtisas imtahanını verə bilməyən şəxs bir ildən tez olmamaqla İxtisas Komissiyasının rəyi əsasında təkrar imtahana buraxıla bilər.

Dəyişiklik isə belədir: "İxtisas imtahanının şifahi müsahibə mərhələsini müvəffəqiyyətlə keçə bilməyən şəxs həmin müsahibədən sonra 1 il ərzində keçirilən ixtisas imtahanlarında iştirak edə bilməz".

Vəkil olmaq istəyən şəxslər yazılı test mərhələsi və şifahi müsahibədən ibarət ixtisas imtahanlarından müvəffəqiyyətlə keçməlidir. Yazılı test imtahanında müvəffəqiyyət qazanmayan şəxsə yenidən ixtisas imtahanında iştirak etmək imkanı verilir.

Qanunun 24-cü (Vəkillər Kollegiyasının vəsaiti) maddəsində dəyişiklik edilib. Maddəyə edilən əlavəyə əsasən, vəkillik fəaliyyətinin dayandırıldığı dövrdə üzvlük haqqı ödənilir.

"Formula 1" Azərbaycan Qran-Prisinin başlanmasına 10 gün vaxt qalıb. Artıq Bakı küçələrində işlər yekunlaşmaq üzrədir. Trek ətrafında yarışla bağlı bannerlər quraşdırılıb. Küçələrdə "küçələrin fəthi başlayır" yazılı lövhələr vurulub. Hazırlıq işləri ilə əlaqədar "Bakı Şəhər Halqası" Əməliyyat Şirkəti gücləndirilmiş iş rejiminə keçib.

Biletlərin satışına gəlincə isə gənclər və idman naziri Azad Rəhimov jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, "Formula 1" yarışları üçün bilet satışları davam edir. Onun sözlərinə görə, ən çox bileti Rusiya, İngiltərə, Monako, Niderland və Türkiyə vətəndaşları alıblar. Nazir bildirib ki, yarışların keçirilməsində heç bir məhdudiyət yoxdur: "Demək olar ki, "Formula 1" yarışlarına 99 faiz hazırıq. Heç bir problem və ləngimələr yoxdur. Bundan əvvəlki 3 ildə hansı səviyyədə keçirilirdisə, bu il də eyni səviyyədə davam edir. Çox istəyerdik ki, 2017-ci ildə

Dahi şairimiz Mirzə Ələkbər Sabirin yaradıcılığına həsr olunmuş 9-cu Bədii Qiraət Müsabiqəsinə start verilir. Musavat.com xəbər verir ki, Sabir Bədii Qiraət Müsabiqəsi 2011-ci ildən Şamaxının millət vəkili Elxan Süleymanovun təşəbbüsü ilə Azərbaycan Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyası, Söz Azadlığının Müdafiə Fondunun təşkilatçılığı ilə keçirilir.

IX-cu Bədii Qiraət Müsabiqəsinə 22 aprel 2019-cu ildə start verilecək.

Müsabiqədə Şamaxı rayonunun təhsil müəssisələrinin şagird və tələbələri iştirak edə bilərlər.

Müsabiqə iki mərhələdə keçiriləcək. Birinci mərhələ tədris müəssisələrində 22.04.2019-20.05.2019, ikinci mərhələ rayon səviyyəsində 21.05.2019-25.05.2019-cu il tarixlərində keçiriləcək.

Münsiflər heyətinə görkəmli

mədəniyyət və incəsənət xadimləri daxildir.

Müsabiqənin yekununda qaliblərin mükafatlandırılması mərasimi keçiriləcək.

Qeyd edək ki, müsabiqənin təşkilində əsas məqsəd M.Ə.Sabir yaradıcılığının təbliği, M.Ə.Sabir yaradıcılığının tədris prosesində tətbiqinə metodiki dəstək vermək, tədris prosesində fəal şagirdləri üzə çıxarmaqla həvəsləndirməkdir.

Nəzərə çatdıraq ki, Elxan Süleymanov Şamaxının millət

vəkili olduğu illər ərzində indiyədək 150-dən artıq şagird və tələbəyə əlaqi və Sabir müsabiqəsinin qalibi mükafatları verib.

Həmçinin Elxan Süleymanovun təşəbbüsü ilə İmadəddin Nəsimi yaradıcılığına həsr olunmuş inşa müsabiqəsi də elan edilib. Nəzərə çatdıraq ki, prezident İlham Əliyev 2019-cu il "Nəsimi ili" elan edib. Bu inşa müsahibəsi də prezidentin elan etdiyi "Nəsimi ili" tədbirlərinə töhfədir.

Müsabiqədə Şamaxı rayonunun təhsil müəssisələrinin şagird və tələbələri iştirak edə bilərlər. Müsabiqənin şərtləri ilə yaxın günlərdə

www.elkhan-suleymanov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Musavat.com

Elxan Süleymanovun təşəbbüsü ilə "Nəsimi ili" nə inşa müsabiqəsi töhfəsi verilecək

Mirza Ələkbər SABİR
YARADICILIĞINA HƏSR OLUNMUŞ IX BƏDİİ QİRAƏT MÜSABİQƏSİ

Müsabiqədə iştiraka tələsin!

Müsabiqənin şərtləri haqqında ətraflı məlumatı www.elkhan-suleymanov.az saytından əldə edə bilərsiniz.

İnformasiya dəstəyi: www.1905.az

İMADƏDDİN NƏSİMİ
YARADICILIĞINA HƏSR EDİLMİŞ İNŞA MÜSABİQƏSİ

Müsabiqədə Şamaxı rayonunun təhsil müəssisələrinin şagird və tələbələri iştirak edə bilərlər.

Müsabiqənin şərtləri haqqında ətraflı məlumatı www.elkhan-suleymanov.az saytından əldə edə bilərsiniz.

İnformasiya dəstəyi: www.1905.az

"Formula-1" yarışlarına 10 gün qaldı - işlərin çoxu görüldü

Azad Rəhimov: "Yarışlara 99 faiz hazırıq"

keçirilən "Formula 1" yarışları kimi bu il də maraqlı keçsin".

Məlumat üçün qeyd edək ki, aprelin 14-də Çin Şanxay şəhərində keçirilən Formula 1 üzrə 1000-ci Qran-Pri "Mercedes" komandasının böyük qələbəsi ilə başa çatıb. Bu komandanın pilotları - britaniyalı Luis Hamilton və finlandiyalı Valtteri Bottas finiş xəttinə müvafiq olaraq birinci və ikinci çatıblar. Üçüncü yeri isə "Ferrari"nin almaniyalı pilotu Sebastian Fettel tutub.

Cari mövsümün üçüncü Qran-Prisində Luis Hamilton 56 dövrəni 1 saat 32 dəqiqə 6,350 saniyəyə qət edib. Onun komanda yoldaşı Valtteri Bottas finiş xəttinə liderdən 6,552 saniyə gec çatıb. Sebastian Fettel isə liderə 13,744 saniyə fərqlə uduzub.

"Toro Rosso"nun pilotu Daniel Kviat və "Reno"nun sürücüsü Niko Hülkenberq mübarizəni başa çatdırıb bilməyiblər.

Cari mövsümün ilk iki Qran-Prisi də "Mercedes" komandasının qələbəsi ilə başa çatıb. Belə ki, martın 17-də Avstraliya Qran-Prisində Valtteri Bottas, martın 31-də Bəhreyn yarışında isə Luis Hamilton qalib gəliblər.

Beləliklə, üç qran-primdən sonra pilotların yarışına 44 xalla Valtteri Bottas liderlik edir. Luis Hamilton ondan 1 xal geri

qalır. "Red Bull Racing Honda"nın hollandiyalı pilotu Maks Ferstappen 27 xalla üçüncü, "Ferrari"nin Monakodan olan sürücüsü Şarl Lekler isə 26 xalla dördüncü pillədə qərarlaşıblar.

Konstruktorların yarışında isə "Mercedes" komandası 130 xalla birinci sıradadır. İkinci yerdə qərarlaşan "Ferrari" komandasının 73, üçüncü pil-

lədəki "Red Bull Racing Honda"nın 52 xalı var.

"Formula 1" üzrə dünya çempionatının növbəti - dördüncü Qran-Prisi aprelin 26-28-də Bakıda keçiriləcək.

Bundan əvvəl isə aprelin 13-də "Bakı Şəhər Kartinq Mərkəzi 2019" çempionatına start verilib. "Formula 1" Azər-

baycan Qran-Prisinə həsr olunan yarış "Bakı Şəhər Halqası" Əməliyyat Şirkətinin təşkilatçılığı ilə keçirilib.

"Sodi SR5" kartlarında keçirilən ilk çempionatda 12 yeniyyətme pilot birincilik uğrunda mübarizə aparıb.

Yollardakı vəziyyətə gəlincə isə Azərbaycan "Formula 1" yarışlarının təşkilatçısı "Bakı Şəhər Halqası" Əməliyyat

30-da saat 06:00-dək tamamilə hazır olacaq.

Yarışı işıqlandırmaq üçün akkreditasiyadan keçən jurnalistlərə gəlincə isə hələ ki onların siyahısı məlum deyil. Akkreditasiya üçün müraciət edən jurnalistlərə yarışa 1 həftə qalmış cavab verilecəyi gözlənilir.

Lakin "Formula 1" Azərbaycan Qran-Prisinin könüllülərinə və işçi heyətinə unifor-

min könüllü iştirak edəcək. Bu il xaricdən gələn 50-dək könüllüyə də akkreditasiya verilecək. Həmin könüllülər ABŞ, Almaniya, Hollandiya, Çin, Avstraliya və digər ölkələrdəndir.

Sonda onu da qeyd edək ki, son zamanlar Bakı küçələrində küçə itlərinə qarşı zorakılıq halları, onların öldürülməsi ilə bağlı məlumatlar dolaşır. Bildirilirdi ki, bu kimi addımlar "Formula-1" arafəsində Bakının mərkəzini küçə itlərindən təmizləmək üçün atılır. Lakin Bakı Şəhər Halqasının Marketing və Kommunikasiya şöbəsinin rəhbəri Nigar Arpadarai facebook-da status yazaraq bildirib ki, onların bu məsələ ilə heç bir əlaqəsi yoxdur:

"Son vaxtlar Bakıda küçə itlərinə qarşı qanunsuz hərəkətlər və ya zorakılığa yol verildiyinə dair sosial mediada yayılmış xəbərlər diqqətimizdən yayınmayıb. Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətinin rəsmisi olaraq fikrimizi bildirmək istəyirəm. Bizim bu halların baş verib-verməsi ilə bağlı məlumatımız yoxdur. Amma şəhərimizdə küçə itlərinə qarşı qanunsuz hərəkətlər və ya zorakılıq baş verirsə, biz də bu halları qətiyyətlə pisləyirik. Tam əminliklə bildirirəm ki, bu halların "Formula 1" Azərbaycan Qran Prisi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur".

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermenistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münəqışəsi haqqında
haqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Aprelin 15-də Rusiya paytaxtında Qarabağ danışıqlarının növbəti raundu baş tutub. Rusiya mətbuatının yazdığına görə, əvvəlcə görüş Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya xarici işlər nazirləri Elmar Məmmədov, Zöhrab Mnatsakanyan və Sergey Lavrovun arasında keçirilib.

Sonra isə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri - İqor Popov, Stefan Viskonti və Endryu Şofer, həmçinin ATƏT sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kasprşik də müzakirələrə qatılıb.

Rusiya XİN-in "Qəbullar Evi"ndə keçirilən görüşdə Dağlıq Qarabağ münəqışəsinin sülh yolu ilə nizamlanması istiqamətində müzakirələr aparılıb.

Görüşlə bağlı detallı açıqlamalar verilmir. Lakin öncədən bildirilirdi ki, Moskvadakı görüşdə martın 29-da Vyanada Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında baş tutmuş görüşün yekunlarına dair qapalı məsələlərə əsasən müzakirələr aparılacaq. Bildirilirdi ki, hər iki ölkədə saxlanılan girovlarla ailə üzvlərinin görüşməsinə şərait yaradılması ilə bağlı ilkin razılıq əldə olunub.

Əksər ekspertlərin Moskva görüşündən xüsusi gözləntiləri yox idi. Amma görüşə nikbin yanaşanların da olduğunu unutmaq olmaz. Məsələn, politoloq Rüstəm Məmmədov teleqraf.com-a demişdi ki, görüşdə Qarabağın ətrafındakı 7 rayonu qaytarılması ilə bağlı razılıq əldə oluna bilər: "Ermənistan torpaqlarımızı qaytarmasa, Azərbaycan müharibəyə gedəcək". R.Məmmədovun sözlərinə görə, Azərbaycanın açıq-aşkar müharibəyə hazır olduğunu bəyan etməsi Ermənistanı qorxudub: "Başa düşür ki, bunu çox uzatsalar, müharibə təhlükəsi Ermənistanın başının üstünə alacaq. Müharibə də olsa, Paşinyanın evi yıxılacaq. Ona görə də mütləq 7 rayonu qaytaracaqlar. Ancaq Dağlıq Qarabağ məsələsi hələ gündəmdə xeyli qalacaq. Çünki statusu müəyyənləşdirilməyən Qarabağın statusu ilə bağlı əlavə danışıqlar olacaq. Məntiqlə Qarabağın statusunun müəyyənləşdirilməsi uzaq illərin işidir".

Xatırladaq ki, Avstriya paytaxtında keçirilən görüş Əliyev və Paşinyan arasında dördüncü görüş olsa da, ilk rəsmi danışıqlar idi. Bundan əvvəl dövlət başçıları Sank-Peterburq və Düşənbədə keçirilən (2018-ci ilin sentyabr və dekabrında-E.P.) MDB sammitlərində, həmçinin Davos Forumu (22 yanvar 2019-cu il-E.P.) çərçivəsində bir araya gəlmişdilər.

Əsliyə Vyana görüşündən sonra Rusiya prezidenti Vladimir Putin Azərbaycan və Ermənistan liderləri ilə telefon əlaqəsi yarada-raq, müzakirələr aparmışdı. Hətta Ermənistanın baş nazirinin mətbuat xidməti əvvəlcə telefon danışıqlarında Qarabağ məsələsinin müzakirə olunduğunu xəbər vermişdi, sonradan rəsmi məlumatla düzəliş edərək Vyana danışıqlarında Putinlə müzakirə olunmadığı görünüşünü yaratmağa çalışmışdı. Məsələn Putin-Əliyev və Putin-Paşinyan müstəvisində müzakirəsindən sonra S.Lavrovun döviyyəyə girərək əlahiddə müzakirələr təşkil etməsi təbii olaraq diqqət çəkirdi.

Politoloq Tofiq Abbasov da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında perspektivlər bağlı pessimist olduğunu açıqladı: "Təmaslardan nəticə o zaman hasil ola bilər ki, Er-

menistan sülhə hazırlığını bayağı sözlərlə deyil, əməlləri ilə təsdiqləsin. Hələ ki bizlər, vasitəçilər İrəvanın dağıdıcı bəyanatlarını eşidirik. Sülh istəyən tərəf "yeni müharibə və yeni ərazi qazanclar" şüarı ilə özlünü ifadə etməz. Son günlər Paşinyan başda olmaqla, erməni rəhbərlər çox təhlükəli ideya və təkliflər irəli sürməklə münəqışəni bir qədər də müharibə həddinə yaxınlaşdırlar. Vasitəçilər dinməsələr də, əslində gözəl anlaşırlar ki, vəziyyəti gərginləşdirməklə arada kaos yaratmaq məhz İrəvanın səyləri ilə baş verir. Belə olduqda xarici işlər nazirlərinin görüşündən ümidləri doğruldan nəticə gözləmək sadələvhlükdür". **T.Abbasovun fikrincə, əgər "Lavrov planı" qüvvəyə minərsə, onda Ermənistan gərək münəqışə bölgəsindən öz qoşunlarını çıxarsın:** "Ondan sonra sülh prosesinin reallaşmasına əməli zəmin yarana bilər. Düzdür, "Lavrov planı" bütövlükdə təkmil sayıla bilməz, çünki o, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tam bərpa etməyi nəzərdə tutmur. Amma o plan ərazi bütövlüyünün bərpasını da istisna etmir. Yeni ona əsasən mərhələli həll variantı gerçəkləşə bilər. Əvvəl 5 rayonu azad edilməsi, sonra köçkünlərin əzəli yerlərə qayıdışı, sonra kommunikasiya xətlərinin de-blokadəsi, ardınca digər 2 rayonun boşaldılması müzakirəsi və tam azad olunması, nəhayət, Qarabağ ermənilərinin müvəqqəti statusunun müəyyənləşdirilməsi. Bunların hamısı həm də təhlükəsizlik tədbirlərinin paralel olaraq həyata keçməsinə də aktual edir". **Politoloq bildirdi ki, əgər rəsmi Moskva, bəyan etdiyi kimi, moderator rolunu üzünə götürürsə, onda gərək işğalçı tərəfi məsuliyyətə cəlb etməkdən başlasın:** "Çünki Ermənistanın daxildəki vəziyyət qeyri-sabit olduğundan istənilən vaxt ön xətdə fors-major yarana bilər ki, bu da bütün sülhə bağlı işləri sıfıra endirə bilər". Politoloqun sözlərinə görə, hər halda, Moskva da artıq anlayıb ki, problemin əsl vəziyyətdə qalması Ermənistanın "xidmətidir" və buna qarşı düşünülmüş planın mövcudluğu kifayət etmir: "Lazımdır ki, Moskva İrəvanı dağıdıclıqdan yayınaraq sağlam təfəkkürə tərəf çəkəsin. Prosesin də müqəddəratı bu məsələdən asılıdır".

Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik və Müdafiə Komitəsinin üzvü Aqil Abbas hesab edir ki, xarici işlər nazirlərinin yox, müdafiə nazirlərinin görüşü keçirilməlidir: "Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşü 370-ci olar, yoxsa 375-ci?! Düşünürəm ki, cavabım aydın oldu. Hesab edirəm ki, Azərbaycanla Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşü lazım deyil. Ermənistan müdafiə naziri ilə Azərbaycanın müdafiə naziri sənəddə görüşməlidir. Bununla da məsələ həll olunar".

Komitənin digər üzvü, deputat Elman Məmmədov isə modern.az-a deyib ki, Ermənistan tərəfi danışıqlar yolu ilə torpaqlarımızdan çıxmaq fikrində deyil: "Ermənistan tərəfinin sərəmsə bəyanatları, radikal mövqeləri, işğalçılıq siyasətin-

Nazirlərin Moskva görüşü: Bakıdan müharibə çağırışları

Rusiyanın Qarabağ danışıqlarında moderator rolunu oynaması nəyi dəyişəcək; deputatlar və ekspertlər danışıqların faydasız olduğunu deyir; hər iki ölkədə saxlanılan girovlarla ailə üzvlərinin görüşməsinə şərait yaradılması ilə bağlı ilkin razılıq əldə olunub

dən əl çəkmədiklərini nümayiş etdirmələri onu deməyə əsas verir ki, bunlar belə danışıqlarla torpaqlarımızdan çıxmaq fikrində deyillər. Əlavə olaraq müxtəlif səviyyələrdə bəyanatlar da verirlər ki, sülh naminə torpaq qaytarmaq məsələsi olmayacaq. Həmçinin həmsədr dövlətlər, müxtəlif səviyyəli beynəlxalq qurumların qeyri-səməimi mövqeyi erməniləri arxayın salır. Düşünürəm ki, biz daha da güclü olmalıyıq. Bu məsələdə kiməsa ümid etmək, hansısa qərara, qətnaməyə arxayın olmaq olmaz. Düşünürəm ki, son sözü Azərbaycan əsgəri deyəcək".

Əksər müşahidəçilərin qənaəti budur ki, Moskvada nazirlərin görüşünün təşkilatı daha çox Dağlıq Qarabağ münəqışəsi ətrafında geosiyasi maraqlardan irəli gəlir. Ekspertlərə görə, Rusiya münəqışəsinin həllində təşəbbüsün əldən çıxmasını istəmir. Xüsusilə də nazirlərin görüşündə xalqların sülhə hazırlanması ilə bağlı razılaşmanın Moskva deyil, Parisdə əldə olunmasından sonra S.Lavrovun fəallaşması, bunun ardınca Rusiya XİN-dən Azərbaycanla yönəlik əsaslı itihamların irəli sürülməsini unutmamışıq. Vyana görüşündə isə liderlərin humanitar əməkdaşlığa bağlı razılığa gəldiyi barədə iddialar səsləndirdi. Bütün bu "irəliləyişlər" görüntü xətrinə olsa da, hər halda, Rusiyadan kənarda baş verib. Bu mənada Moskva görüşünün zərurətə çevirən ilk amil kimi

Rusiyanın təşəbbüsü ələ almaq cəhdini vurğulamaq olar.
Bezi şərhçilər Moskva görüşündən sonra cəhədə hərbi toqquşmaların arta biləcəyini vurğulayırlar. Ermənipərəst mövqeyi ilə tanınan rusiyalı politoloq Stanislav Tarasov hesab edir ki, münəqışənin nizam salınmasında ictimai proses dalana dirənib, sadəcə olaraq, qeyri-kütləvi proses gədir. "Liderlərin və yüksək vəzifəli şəxslərin bəyanatları prosesin kiçik hissəsidir, ola bilər ki, onlar prosesin dalana dirənidiyi təəssüratını yaradırlar. Açıq mübahisə edir, bir-birinin mövqeyini qəbul etmir, bir-birinin yanaşmalarını rədd edirlər, lakin həm də görüşə razılaşırlar. Bu, o deməkdir ki, bizim bilmediyimiz çağırışlar var. Vyana görüşü 3 saat davam edib və ola bilməz ki, bu müddətdə adı məsələlər müzakirə olunsun", - deyir o bildirib.

Lakin Moskva görüşünün münəqışənin həlli istiqamətində aparılan danışıqların yönünü dəyişdirmək ehtimalları da səsləndirilir. Ehtimallara görə, Sergey Lavrov "Lavrov planı" adını alan təklifləri yenidən tərəflərə təqdim edəcək, lakin bu dəfə yenilənmiş formada. İstisna deyil ki, Rusiya Azərbaycanı razı salmaq üçün ilkin mərhələdə 5 yox, daha çox rayonu qaytarılması təklifi ilə çıxış etsin, o cümlədən Ermənistanın Türkiyə və Azərbaycanla kommunikasiyalarının qurulması işini

öz üzünə götürməyi təklif etsin.

Moskva görüşü ərəfəsində Ermənistan XİN başçısının Dağlıq Qarabağdakı qondarma qurumun "xarici işlər naziri" Masis Mailyanla İrəvanda görüşməsi və müzakirələrdə danışıqlara təzyiq məqsədi daşıyır. Ermənistan danışıqların formatını dəyişməyə nail olmasa da, bununla Qarabağ erməniləri ilə "hesablaşdığı" görüntüsünü yaradı. Üstəlik, müdafiə naziri Davud Tonoyan danışıqlardan bir gün qa-raq Azərbaycanla sərhədə gedərək səngərdən mövqelərimizə boylandı. Bütün bunlar İrəvanın "güc nümayişi" kimi qiymətləndirilə bilər, amma çətin ki, Azərbaycanın mövqeyinə təsir etsin. Çünki Bakının mövqeyi dəyişməzdir, bunu Lavrov da bilir.

Ermənşünas alim, politoloq Qafar Çaxmaqlı isə dedi ki, əvvəlcədən bu görüşdən heç bir sürpriz gözləməlidir: "Bu görüş də o birlər kimi problemi gələcəyə daşımaqdən başqa bir şey deyil. Çünki Rusiya üçün münəqışənin həlli deyil, uzadılması sərfəlidir. Lavrovun planının Azərbaycan üçün xeyirli heç bir nəticə verməyəcəyini de təxmin edirəm. 5 və ya 7 rayonu qaytarılması da bugünkü şəraitdə real söhbət deyil, rayonların qarşılığında Azərbaycanın hansı güzəştə edəcəyi də düşünülmür. Bu barədə qəsdən heç nə danışılmır. Əslində Lavrov təklif edir ki, rayonların qaytarılması müqabilində Azərbaycan Dağlıq Qarabağda referendum keçir-

ilməsinə razı olsun. Dəfələrlə bildirmiş ki, bu, baş verərsə, Azərbaycan Dağlıq Qarabağı de-yure itirmək təhlükəsi ilə üz-üzə qalacaq. Çünki Dağlıq Qarabağa Lavrovun planına görə hətta bütün azərbaycanlı qaçqınlar geri qaytarılarsa, sayı 15 faiz keçməyəcək. Nəticə bəllidir. Bu halda belə bir plana necə razılıq vermək olar?" **Q.Çaxmaqlı Moskva görüşünü Vyana danışıqlarının davamı hesab edir:** "Məsələni sülh yolu ilə həll etmək, xalqların sülhə hazırlamaq hekayələri bir daha təkrar olun- du. Ermənistan rəhbərliyinin tutduğu mövqedən baxsaq, bu görüş bizim XİN rəhbəri heç getməməli idi. Yene də deməli idi ki, gedin, Zakir Həsənovla danışın! Qarabağ məsələsinde diplomatik fəaliyyət tükənib, sözü hərbi maşın deməlidir".

İstisna deyil ki, S.Lavrov Rusiya görüşünün faydalı olduğunu diqqətə çatdırmaq üçün hansısa nəticəyə hesablanmış addımlara nail olsun. Əks təqdirdə, Paris və Vyana görüşlərində əldə olunan anlaşmalardan sonra baş tutan Moskva danışıqları mənasızlığı ilə seçiləcək. Bu mənada əsir və girovların dəyişdirilməsi ilə bağlı hansısa addımın atılacağı güman etmək olar. 5-7 rayonu qaytarılması gözləntisi təbii ki, inandırıcı görünmür. Amma heç olmasa Rusiya öz vətəndaşı olan Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin girovluqdan azad edilməsinə töhfəsini versəydi, bunu Moskva görüşünün aktivinə yazmaq olardı...

Fransız gülləsi

Xalid KAZIMLI

Fransanın qatı və açıq erməniperestliyinin bir qolunun zərbəsi də bizi vurur. Bu dövlətin son on ildə erməniperestlik motivi ilə Türkiyəyə qarşı yeritdiyi siyasət artıq dözülməz hala gəlib və Türkiyə dövləti buna dözmək niyyətində olmadığını göstərir.

Dünyada "erməni genosidi" deyilən, I Dünya müharibəsinin yüzrlərlə faciəvi epizodundan biri olan 1915-ci il olayını "soyqırım aktı" ilk taniyan ölkələrdən biri Fransa olmuşdu.

Ancaq bu, bəs olmadı, fransız deputatlar bir neçə ildən sonra mahiyyətə fikir və mətbuat azadlığı ilə daban-dabana zidd olan bir qanun da qəbul etdilər. Bu, "erməni genosidi"ni inkar etməyə, bu barədə polemika aparmağa cəhd edənlərin hüquqi məsuliyyətə cəlb edilməsi ilə bağlıydı. O qanuna görə hansısa tarixçi çıxıb "xeyr, "erməni genosidi" məsələsi mübahisəlidir" desə, adamı mühakimə edə bilərlər.

Heç bu antidemokratik, insan haqlarına zidd qanunun qəbul edilməsi də ermənilərin çığallığının, fransızların qərəzkarlığının atəşini səngitmədi. Fransa prezidenti artıq 24 aprelin "erməni genosidi günü" kimi qeyd olunmasını nəzərdə tutan fərman verib. Hazırda fransızlar israrla o qərarın vacibliyini müdafiə edir, Türkiyənin verdiyi sərt təkpi qarşısında duruş gətirməyə çalışırlar.

Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunun NATO-nun seminarında tutarlı arqumentlərlə etdiyi çıxış zamanı əks-tənqidlərə təhəmmül edə bilməyərək, toplantı salonunu tərk edən fransız siyasətərin hərəkatı göstərir ki, Taleyrinin "diplomata xələfləri"nin deyəcək sözü qalmayıb. Bu, Fransa diplomatiyası adına tam bir rəzalet idi.

Çavuşoğlunun dediği "Türkiyəyə soyqırım mövzusunda dərs verəcək sonuncu ölkə Fransadır" sözləri isə tam həqiqəti əks etdirir.

Fransa dünyada ən çox soyqırım aktları törətmiş ölkədir.

Bu dövlət bu işlərə 17-ci əsrdə başlayıb və 1960-cı illərə qədər davam edib. Fransızlar müstəmləkə imperatorluğu quraraq, zəbt etdikləri ölkələrdə milyonlarla insanı qırıb-çatıblar. Bu sırada Braziliya, Əlcəzair, Tunis, Mərakeş, Rodeziya, Sudan, Madaqaskar, Ruanda, Qabon, Kot d'İvuar kimi ölkələr var.

Fransızların tərəfli imperatoru Napoleon Bonopartın vaxtında da fransız hərbiçilər İspaniyada, Rusiyada, İtaliyada, Misirdə milyonlarla dinc insanın ölümünə bais olublar.

Əslində ötən əsrin ortalarında Fransa öz müstəmləkələrini könüllü şəkildə tərk etməyib. Afrika dövlətlərinin Fransadan müstəqillik qazanması milyonlarla insanın ayağa qalxması, yüz minlərlə insanın fransız gülləsinə qurban gətməsi nəticəsində başa gəlib.

Fransa dövlətinin yeritdiyi müstəmləkə siyasəti, törətdiyi qətləmlər tarixi və mötəbər sənədlərlə sübut olunur.

Cəmi 25 il öncə fransız hərbiçilər Ruandada milli çoxluğu (70 faiz) - tutsiləri əsarət altına saxlamaq istəyən azlıqda olan hutu (20 faiz) millətinin silahlılarını dəstəkləyərək, açıq-aşkar genosid siyasəti yeritmişdilər. Hutular fransızların yardımı və iştirakı ilə tutsiləri qırıb-çatmaq, aradakı fərqi qapatmaq istəyirdilər. 6 aprel - 19 iyul (1994-cü il) arasında baş verən qətləmlərdə 500 min (qurbanların sayının 1 milyon olmasına dair də rəsmi rəqəmlər, iddialar var) insan qətlə yetirilib. Bütün bunlara görə, hüquq və mənəvi məsuliyyət məhz Fransa dövlətinin üzərindədir.

İndi belə bir haqsız, ədalətsiz, aqressiv, qərəzkar dövlət Türkiyəni 104 il əvvəl baş vermiş hadisələrə görə ittiham edir. Bu, tək "öz ayıbına kor olmamaq" hadisəsi deyil, eləcə də Fransanın aqressiv xarici siyasətinin, başqa dövlətləri şantaj və qərəz yoluyla sıxışdırmağa çalışmasının göstəricisidir.

Ən pisi odur ki, daima haqsızın yanında olan, haqq-ədalətə quyuda basdırıb, üstünü betonlamağa çalışan, ayrıca uzun illərdən bəri açıq-aşkar erməniperəst mövqe tutan bu dövlət ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrindən biridir, guya ki, Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi üzrə vasitəçilik edir.

Biz bu cür, öz məkrli və yaramaz siyasətini heç cür dəyişmək istəməyən dövlətdən hansısa münaqişənin ədalətli şəkildə tənzimlənməsinə dair obyektiv mövqe gözləyə bilərikmi? Əsla mümkün deyil.

Ona görə də əslində Azərbaycan diplomatiyası həmlə edərək Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupundan uzaqlaşdırılması təşəbbüsü ilə çıxış etməlidir.

Azərbaycan Xalq Hərəkatı təsis edildiyi gündən bir qərarlaşdırılıb, gərginliyin burulğanındadır. Təşkilat son dövrlər kövrək notlar üzərindədir və qurumun idarə heyətinin üzvləri arasında fikir ayrılıqları, münasibətlərdə narazılıq müşahidə olunur. Xüsusən də İsgəndər Həmidovun Tural Abbaslı ilə qarşıdurması AXH-də vəziyyəti ağırlaşdırıb. Belə görünür ki, daha bir müxalifət birliyi dağılmaq üzrədir, ömrü o qədər çox olmayacaq, bəlkə də son baharını yaşayır. Nəci ki, əvvəl yaranan birliklər, bloklar da eyni aqibətlə üzləşiblər, içindən dağılıblar.

tının İdarə Heyətindən istefa verib-verməmək iclasdan sonra biləcəkdir. Mən ümid etmirəm ki, orada Tural Abbaslının çıxarılması məsələsi qoyulacaq.

AXH İH-nin üzvü, AĞ Partiya sədri Tural Abbaslı isə

bildirdi ki, bu qurum həssas bir dönmənin içindədir: "Bu vəziyyəti sınıma nöqtəsi adlandırma bilərik. Əgər bu zamanı ağırsız, itkisiz keçirə bilsək, fəaliyyətini davam etdirəcəyik, gəldiyi kimi davam eləsə, mən təşkilatın yaxşı perspektivini görmürəm".

T.Abbaslının sözlərinə görə, bəzi məsələlər partiya sədrilərini narahat edir: "Onlar həllini tapmalıdır. Ancaq mən o qədər də nikbin deyiləm. O ki qaldı mənim oradan çıxarılmama, başda İsgəndər Həmidov olmaqla, istənilən adamın məsələsini qaldıra bilərim, istənilən adam da mənim məsələmi ortaya qoya bilər. Sadəcə, əsaslandırma olmalıdır. Biz partiyada müzakirələr aparmışıq, ola biləcək hadisələr və ona uyğun atılmalı addımlar barədə qərarımız hazır. Mənim idarə heyətində qalacağımı zaman və şərtlər göstərəcək. Bizə də xoş deyil ki, təsisçilərindən olduğum Xalq Hərəkatının işini yarımçıq qoyaq. Amma bəlli realılıqlar var".

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Xalq Hərəkatı dağılma ərəfəsində

Tural Abbaslı: "...Mən təşkilatın yaxşı perspektivini görmürəm"

"Mən idarə heyətindən istefa verməmişəm. Sadəcə, fəaliyyətimi dondurmuşam ki, verilən qərarlara təsirəm olmasın". Bu sözləri "Yeni Müsavat"a İngiltərədə yaşayan Azərbaycan Xalq Hərəkatı (AXH) İdarə Heyətinin (İH) üzvü Qurban Məmmədov bildirdi. Onun sözlərinə görə, idarə heyətinin qərarlarına uyğun olaraq, AXH-də qalıb-qalmayacağını seçim edəcək: "Mən mübarizəni yenə davam etdirəcəyəm. Lakin Xalq Hərəka-

Tural Abbaslı

Mayda siyasi məhbuslar mövzusu qapanacaq mı?

Səidə Qocamanlı: "Siyasi məhbuslar məsələsini alver predmetinə çevirməyə qarşıyam"

50-dən çox siyasi məhbusun azad olduğu Novruz əfvindən sonra gözlər indi də may ayına dikilib. Gələcək ay iki önəmli tarix var. 10 mayda mərhum prezident Heydər Əliyevin anadan olmasının 96 illiyidir. Eyni zamanda 28 mayda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 101 ili tamam olacaq.

Bu tarixlərin birində ya amnistiya, ya da əfv sərəncamının verəcəyi yönündə ehtimallar səslənir. Xüsusilə Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında bağlanacaq sazişin yekunlaşmaq üzrə olması inamı bir qədər artırır. Son olaraq, ölkə ilə bağlı AŞ PA-da sərt dinləmələrin keçirilməsi yerdə qalan siyasi məhbusların da azad olunacağı ilə bağlı düşüncələri artırır.

Hüquq müdafiəçisi Səidə Qocamanlı bunları düşünür: "Siyasi məhbuslar məsələsini alver predmetinə çevirməyə qarşıyam. Hansısa şoular düzəltmək, çıxışlar etmək və o problemi gündəmdən düşməyə qoymamaq düzgün məsələ deyil. Bilirsiniz ki, bu problemə biz çoxdan məşğuluq. Son əfv sərəncamı ilə çoxsaylı siyasi məhbusun azadlığa çıxmasında azacıq da olsa hüquq müdafiəçilərinin rolu oldu.

Səidə Qocamanlı

Bu da bizi sevindirməyə bilməzdi. Daha çox siyasi məhbusun azadlığa buraxılmasını istərdik. Təəssüflər olsun ki, bəzilərində şamil olunmadı. Amma bu o demək deyil ki, proses dayandı. Bizi xəstə məhbuslar, cəzalarının böyük bir qismini çəkənlər daha çox narahat edir. Çünki üzümüzə may ayı gəlir. Avropa İttifaqı ilə böyük bir sazişə imza atmalıyıq. Bu ayda digər siyasi məhbusların azad olunması çox müsbət olardı. Buna, açığı, inanıram. Bu da səbəbsiz deyil. Çünki mart ayında biz siyahını təqdim edəndə elə siyasi məhbuslar var idi ki, adları yox idi. Cəza müddətləri çox qalanlar siyahıda yox idilər. Fuad Qəhrə-

manlı, Qiyas İbrahimov, Bayram Məmmədov kimi siyasətçilərin cəza müddəti 10 il idi. Amma buna baxmayaraq onlar azad olundular. Bu hərəradə bəzi ümidlər verir. Çox arzularardım ki, tez bir zamanda Seymur Həzi də azad olunsun. Onsuz da onun cəza müddətinin bitməsinə az qalıb. O, Azərbaycan jurnalistikasına öz töhfəsini vermiş şəxsdir. Azadlığa buraxılması məqsədəuyğun olardı. Digər tərəfdən, bilirsiniz ki, 2017-ci ildə cənab prezident tərəfindən verilən fərmanla indiyə qədər vaxtıdan əvvəl azadlığa çıxanlar olub. Bu mexanizm indi də işləməkdədir. Sadəcə olaraq, bəzi məh-

buslar azadlığa buraxılarda mətbuatın nəzərindən qaçıb. Amma bizlər bunu bilirik. Yadımdadır ki, Səid Dadaşbəylinin işi üzrə iki nəfər yanvarda buraxıldı, lakin mətbuat tərəfindən kölgədə qaldı. Bu il düşünürəm ki, bir qisim insana azadlıq nəsis olacaq. Hər də mənə elə gəlir ki, siyasi məhbus problemi kiminsə marağındadırsa, o, daima bu problemi saxlayacaq. Bu kiməsə sanki maraqlıdır. Kimsə bundan pul qazanır. Siyasi məhbus probleminin gündəmdə saxlanması da təsadüfi deyil. Özünü gözə soxmayaraq kimlərsə problemin həlli üçün fəaliyyət göstərmək istəyirsə, buyursun. Hər bir insanın taleyi uğrunda mübarizə aparmaq lazımdır. Qışırmaqla heç nə həll olunmur, iş görmək lazımdır. Son əfv sərəncamı bunu bir daha sübut etdi. Bu, ölkədəki hüquq müdafiəçilərinin əməyinin həm nəticəsi idi, həm də işimizə verilən qiyməti göstərdi. İşimiz davam edir. Çalışırıq ki, ölkəmizdə bu problem tam həll olunsun. Biz böyük sazişin bağlanması ərəfəsindəyik. Əlbəttə, bu sazişlər Azərbaycana böyük töhfə gətirəcək. Ölkəimiz həm də Qərbin maraqlarına yönəlik öz töhfələrini verəcək".

Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Atatürk Mərkəzinin şöbə müdiri, yazıçı-publisist Əkbər Qoşalı bu günlərdə Özbəkistanda səfərdə olub, orada I Xalqlarası Aşıqlar Festivalında iştirak edib, bir çox görüşlər keçirib. Səfərdən döndən Ə.Qoşalı səfər təəssüratlarını ilk olaraq "Yeni Müsavat"la bölüşüb.

- Əkbər müəllim, Özbəkistan səfərinə hansı təəssüratla dönmüsünüz? Necə bir ölkə təsiri bağışladı?

- Özbəkistana ayaq basdıqımız ilk gündən qaradığı bütün üfqi genişliyi və mahiyyəti ilə gördük və yaşadığımız. Hava limanında qarşılamadan tutmuş, sonuncu gün yola salana qədər yüksək hörmət və ehtiram göstərdilər. Orada qonağa "mehman" deyirlər. Mehman üstündə sanki dava edirlər. Türk dünyasında qonaq qarşılaşmaq xüsusi bir ritualdır, bu bizim özümüzdə olub, sonradan qazanılmayıb. Ona görə də qonaqsevərlik bizim hamımıza xas olan xüsusiyyətdir. Ancaq Özbəkistanda bu cəhət daha çox hiss olunur. Özbəkistan qapalı ölkə deyil, əksinə, Orta Asiyanın türk dünyasına, bəlkə də dünyaya açılıma yolunda olan ölkəsi kimi dəyərləndirilə bilər. Özbəkistan əhalisi Orta Asiyadakı türk-müsləman ölkələri arasında qabaqdadır, 35 milyonun üzərində əhalisi var. Zəngin təbii ehtiyatlarla bərabər, tarixən yaradılmış milli abidələri də xüsusilə seçilir. Özbəkistanın yalnız etraf ölkələrlə deyil, ümumilikdə dünya ilə gediş-gəlişlərində artım olması, bütövlükdə dövlət başçısının siyasətini, dövlətin xarakterini də ifadə etməkdədir. Xüsusilə də bunu son illərə şamil etmək olar. Özbəkistan öz tarixi, keçmişini qürur duyulan cəmiyyətə sahib bir ölkədir. Biz bunu hər dəqiqədə görürük. Bizim iştirak etdiyimiz festivalın açılışı sanki qalib Teymur ordusunun qarşılanma mərasimi təsiri bağışlıyır. Xalqın öz etnoqrafik yaddaşını hər bir ayında, ritualda, hətta geyimində, mətbəxində əks etdirdiyini görürük. Onu da hiss etmək olar ki, bu nümayiş üçün deyil, bu onların ruhuna hopub, bir yaşam tərzidir. Bir Azərbaycan yazarı olaraq qardaş ölkədə gördüklərim mənə çox xoş təsir bağışladı.

- Bəs milli dilə münasibət necədir?

- Özbək dili dünyada ən azı 50 milyon insanın danışdığı dildir. Bu da az rəqəm deyil. Özbəklər biz azərbaycanlılarla, Özbəkistan daxilindəki qarapaqlarla, bu coğrafiyada yerləşən qonşu uyurlarla, digər xalqlarla da dil baryerini keçən bir ölkədir. Dildən danışarkən əlifba məsələsinə də toxunmamaq olmaz. Özbəkistan latın qrafikalı əlifbaya keçidlə bağlı illər öncə qərar qəbul etsə də, bu proses paralel gedir, hər iki əlifbadan istifadə olunur. 2020-ci ildən isə Özbəkistanda birmənalı şəkildə kiril əlifbası tarixə qovuşacaq, yalnız latın əlifbası qalacaq. Özbəkistanda tələbələrini sayı, müəllim heyətinin sayı ilə seçilən nüfuzlu universitetlər var. Məsələn, dəyərli ziyalımız AMEA Folklor İnstitutunun şöbə müdiri Əli Şamilə birlikdə iştirak etdiyi-

"Özbəkistanda ictimai fikrin qidalanmasında siyasətçilərdən daha çox yaradıcı insanların təsiri var"

Əkbər Qoşalı: "Zaman-zaman özbək ziyalıların orta q türk dili, orta q türk əlifbası yaratmaq istiqamətindəki səyləri də Özbəkistanda pərvəriş tapmaqdadır"

"Xalqın öz etnoqrafik yaddaşını hər bir ayında, ritualda, hətta geyimində, mətbəxində əks etdirdiyini görürük"

miz tədbir Əlişir Nəvai adına Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetində keçirildi. Gördüyünüz kimi, özbək dili və ədəbiyyatı bir fakültə çərçivəsində deyil, bir universitet səviyyəsində tədqiqatə cəlb olunub. Həm öyrədilir, həm təbliğ edilir, həm də tədqiq edilir. I Uluslararası Baxşılar (Aşıqlar) Festivalının keçirilməsi özü də həm özbək mənəvi dəyərlərinin, həm də bütövlükdə türk xalqlarının mədəni irsini dünyaya tanımaq baxımından böyük bir hadisə idi. Orada iştirak edən özbək rəsmilərinin, həmçinin açılışda nitq söyləyən Özbəkistan dövlət başçısının çıxışını biz tam tərcüməsiz başa düşə bildik. Oradakı özbək sənətçiləri ni də aydın şəkildə anlama bildik. Tədbirdə Xarəzmdən olan 92 yaşlı bir ustad aşıq çıxış edirdi, "Şahsənəm" dastanını danışdı, başdan-ayağa hamısı bizə aydın idi. Bizim orta q sözlərimiz də çoxdur, hətta bəzi alınma sözlər hər iki xalqda, hər iki coğrafiyada işləndiyinə görə, demək olar ki, tərcüməyə ehtiyac qalmadı.

Həm müstəqil bir dil olaraq, həm də türk dilləri ailəsi-

nin bir qolu kimi mən özbək dilinin gələcəyini yüksəkdə görürəm. Zaman-zaman özbək ziyalıların orta q türk dili, orta q türk əlifbası yaratmaq istiqamətindəki səyləri də Özbəkistanda pərvəriş tapmaqdadır. Tarixin gedişatından daha yaxşı şəkillənmələrin şahidi olacağıq.

- Keçmiş postsovet ölkəsi kimi, Özbəkistanda rus dilinə meyl varmı?

- Mən bu meylliliyi o qədər də hiss etmədim. Təbii ki, bir həftə ərzində ciddi tədqiqat aparmaq imkanım da olmadı. İlk təəssüratlarım o oldu ki, rus dili cəmiyyətdə özbək dili ilə ciddi rəqabət aparacaq səviyyədə deyil. Belə də olmalıdır. Azərbaycana gələn turist də hər hansı dilin Azərbaycan dili ilə rəqabət aparacaq səviyyədə olduğunu görmür. Ancaq rus dili orada da orta məktəblər, universitetlər səviyyəsində öyrədilir. Bəlkə də bunu anlayışla qarşılaşmaq olar, çünki müstəqilliyin yaşı elə də çox deyil. Özbəkistanda rus dilində çıxan qəzetlər var. Orada "Xalq sözü" rəsmi dövlət qəzeti həm özbək, həm də rus dilində çıxır.

Yeni rus dili öz varlığını bu və ya digər şəkildə göstərir.

- Əkbər müəllim, Özbəkistanda insanların savadı, intellektual səviyyəsi, ictimai fəallığı ilə bağlı təəssüratlarınız necə oldu? Demokratik ab-hava hiss olunurmu, cəmiyyətin ictimai rəyi güclüdür mü?

- Özbək cəmiyyətində ictimai fikrin qidalanması baxımından ədəbiyyatçıların və elm adamlarının rolu siyasətçilərdən daha öndə görünür. Bilirəm bu həmin coğrafiyanın xarakterindən irəli gəlir, yoxsa ideoloji-siyasi hadisələrin bizim coğrafiya ilə müqayisədə bir qədər daha yeni inkişaf etməsi ilə bağlıdır. Hər halda, mən belə gördüm, ictimai fikrin

ictimai-siyasi məzmun daşıyırdı, daha çox mədəni xarakterli və elmi-yaradıcılıq aspektindən şərh oluna bilər deyə, daha çox yaradıcı insanlarla görüşdük. Universitetlərdə dəvətlərdə olduq. Proqramımız o qədər sıx idi ki, ancaq proqram gərəyi tədbirlərdə iştirak edə bildik. - İştirakçısı olduğunuz tədbirin məzmunu nə idi, türk dünyası üçün hansı faydalı tərəfləri oldu?

- Sözügedən tədbir I Xalqlarası Aşıqlar Festivalı ilk dəfə Özbəkistanda keçirilirdi. Aşıq sözüne başqırdlar şeşəm deyir, qazaxlar və qırğızlar akın deyir, türklər ozan deyir. Nəticə etibarilə aşıqlardan söhbət ge-

festivaldan danışırıq. Azərbaycandan mənəmlə birlikdə dəyərli ziyalımız Əli Şamil, aşıq Samirə, aşıq Əli, eyni zamanda aşıqlar ansambli iştirak edirdi. Bizim aşıqlarımız yüksək sənət göstərərək, beynəlxalq münisiflər heyətinin qiymətləndirməsi ilə II yerə layiq görüldülər. 70-dən çox ölkənin təmsil olunduğunu nəzərə alsaq, bu heç də kiçik nəticə deyil, bu mənada sənətçilərimizi təbrik edirik. Tədbirdə həm məruzələr səsləndi, həm də sənətçilərin çıxışı yer aldı. Bizim çıxışımız dostların köməyi ilə özbək dilinə uyğunlaşdırılmışdı. Bu da yerli iştirakçıların daha çox xoşuna gəldi. Orada məruzələr ya özbəkçə, ya rusçə, ya da ingiliscə verildi. Hər halda, bizim özbək dilində məruzə təqdim etməyimiz daha yaxşı oldu. Festival çərçivəsində ayrı-ayrı ölkələrdən gəlmiş iştirakçılara yerli camaatın, ictimai xadimlərin, jurnalistlərin marağı var idi. Ancaq biz azərbaycanlılara onların marağı bir qədər daha çox idi. Bizi Termiz Universitetinin tələbələri ilə görüşməyə dəvət etdilər, tələbələr orada mənim səfərimə özbək dilində səsləndirdilər və bu mənim üçün çox xoş oldu. Bu mənim şəxsimə deyil, həm də bir azərbaycanlı yazara bəslənən münasibət kimi çox dəyərli idi. Orada verilən suallar, toxunduqları məsələlər də göstərdi ki, Azərbaycana biganə deyillər. Həmçinin Əlişir Nəvai adına Özbək dili və Ədəbiyyat Universitetində tələbələrə söhbət, dəyərli ziyalımız Əli Şamilin türk dünyası ilə bağlı, Azərbaycan-Özbəkistan ədəbi-mədəni əlaqələri ilə bağlı çıxışı çox maraqlı oldu. Özbəkistanda istər festival çərçivəsində keçirilən görüşlər, istərsə də ümumən Özbəkistan-Azərbaycan ədəbi-mədəni, elmi əlaqələrinə dair hər nömrəsində yazılarla çıxış edən iki qəzet var ki, onlardan biri "Termiz Universiteti" qəzetidir. Bir universitet qəzetinin 7 min tirajla çıxması böyük hadisədir və onu göstərir ki, təkcə universitet çərçivəsində deyil, bütövlükdə ölkəyə xitab edən bir qəzetdir. "Kitab dünyası" qəzeti isə ciddi bir hadisədir, 300-ə yaxın nömrəsi işıq üzü görən həftəlik qəzetdir. Onun hər sayında Azərbaycan yazarıların yazıları, fikirləri yer alır. Mən hər iki qəzetin rəhbərliyinə sevgi və saygılarımı göndərirəm.

Festivalın açılışını ölkə başçısı etdi, çox dərin, mənalı çıxış etdi. Aşıq sənətinin mədəni dəyərlərinin və özbək ictimaiyyətinin yerini, türk dünyasında orta q dəyərlərinin bu gün və sabahı ilə bağlı fikirlər səsləndirdi. Aşıqlıq sənəti ilə bağlı keçirilən yarışmada yer tutan aşıqların müəyyənləşdirən münisiflər heyətinin tərkibində yerli münisiflərlə yanaşı, qardaş Türkiyədən, Moqolustandan, Cənubi Koreyadan, Fransadan, Rusiyadan - yeni bu kimi fərqli coğrafiyalardan, fərqli elmi-mədəni ənənələri olan ölkələrdən alimlər cəlb olunmuşdu. Bu, həm şəffaflığın, həm də məsələni Özbəkistan çərçivəsindən dünyaya çıxartmaq istəyinin göstəricisi idi.

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
"Yeni Müsavat"
Fotolar Elçin Əkbərovundur

Pənəh bəyin öncəgöranliyi

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Bu yəqindir ki, var sevimli səsin,
Oxu, versin mənə şəfa nəfəsin!"

(Sabir, "Qarğa və tülkü")

Bakıda narkotiklərlə mübarizə üzrə beynəlxalq konfrans keçirilir, tədbirə böyük maraq vardır, hətta ABS öz dövlət katibinin müaviniyi göndərmişdir. (Ermənistan tədbir olanda dövlət katibi müaviniyi köməkçisinin müavirini yollayırlar). Demək, bundan sonra ABS və Azərbaycan arasında dostluq münasibətlərinin siyahısına enerji, təhlükəsizlik və demokratiya ilə yanaşı narkotiklərlə mübarizə də girir. Ya da sıralama belə olacaq: öncə narkotiklərlə mübarizə, sonra demokratiya. Əslində biz daha çox arzu edirdik yankilər meksikalılarla aralarında tikdikləri hasarın prosesini bizə versinlər, biz də bunun birini Rusiya sərhədində, birini İran sərhədində, o birini də Ermənistan tərəfdə tikək. Xəzər istiqamətində hasarımız çoxdan hazırdır. Bunlar tikilib qurtarandan sonra ölkəmiz alınmaz qalaya dönəcəkdir. Sözləşib, Tramp müəllimi əlləşib-vurusub nəhayət kongresmenləri sındırması, hasarın qalan pulunu da dövlət büdcəsindən qopartması münasibətilə qutlayıram. Adam vəzifədə qaldıqca necə uğurlu makler olmasını, var-dövlətə atasının sayəsində çatmadığını isbata yetirməkdədir.

Əgər evdə tədbir keçirirsənsə, gerek ona uyğun maraqlı şeylər də ortaya qoyulsun və son bir ayda ölkəmizdə narkomanıya təbliğ edən bambılı mahnıların müəlliflərinə qarşı ov kampaniyasının səbəbləri aydınlaşdı. Yoxsa kim idi "Kazbekə şey basım, zırranım", "Mal, mal" kimi mahnılara qulaq asan? Biz tarixən "Kimin ağrıyı canı, Qoy çay içsin mərcanı" tipli mahnılar dinləmişik. Hərçənd rəhmətlik əziz dostumuz Brejnevın bir afyozizmi var idi, deyirdi: "Çörək olarsa, mahnı da olar". Görünür, millətin son maaş artımları sayəsində əli çörəyə çatdığından, sevincək olub ağızlarına gələni oxuyurdular. Nəşəli həyatı səhv anlamışdılar. Yeri gəlmişkən, məcə, sovet şairi Süleyman Rüstəmi ədəbiyyat dərsliyindən nəhayət çıxartmaq yaxşı olardı, çünki onun "Ələmdən nəşəyə" şeiri haradasa elə "Kazbekə şey basım" poeziyası ilə səsleşir.

Tema açılmışkən, bu mahnıların mahnı mətnlərinə görə hebsləri söz azadlığına ziddir. Özü də dünyanın bir çox yerində marixuana istifadəsinə hüquqi azadlıqlar yaradıldığı dövrdə bizim bu narkotikdən mahnı oxuyanları sıxışdırmağımız trendə uyğun deyildir. Ancaq başqa tərəfdən yeni imkanlar da açılır! Məsəl üçün, indi xoşuna gəlməyən siyasi fəalın üstündən bir büküm marixuana "tapmağa" ehtiyac yoxdur. Ağzından mahnı çıxdı, bəs edir! Hal şahidləri də təsdiq edir ki, qardaş narkotik haqda mahnı oxuyub. Vəssalam. Bas getsin. (Dəli şeytan qulağıma pıçıldayır ki, bir çox klassik ədəbiyyatlarımız, şairlərimiz pedofiliyanı təbliğli maddəsi ilə də qadağan edilə bilər. Məsəl üçün: "...Öldürə Vəqifi göz-ü-quşanda, Ya on üç, ya on dörd, on beş yaşında"... Sahə müvəkkilinin bundan xəbəri varmı, görsən?)

Elə müasir yazarlarımızdan Anar müəllimin "Təhmine və Zaur" dramasını götürək. Guya orada hansı milli-mənəvi dəyərlərimiz təbliğ edilir? Əksinə, ailədən kənar intim əlaqələr, şərab içib serroz olmaq, daha sonra isə dövlət rəhbərliyinə müraciət edib xaricdə müalicə almaq kimi söhbətlər əsərin ana xəttini təşkil edir. Bu arada AYB-nin yaydığı məlumata görə, gələni il qurumun növbəti qurultayı keçiriləcəkdir, təzə sədr seçiləcəkdir. Tapın görək həmin sədr kim olacaqdır. Mərc oyunlarına qoysan, babat pul tutmaq olar. Onu da qeyd edim ki, Anar müəllimin sədrlik elədiyi 30 il bizim yazıçıları birliyinin tarixində ən məhsuldar, ən parlaq dövrlərdən biri kimi tarixdə qalacaqdır. Bu dövr ərzində azı 1 yazıçı bıçaqlanmış, 2 şairin ağı cınlmış, 3 yazıçı "Galenvaqen" almış, 2000 nəfər yazıçıya təqaüd, 1000 şaire ev, 800 şaire ehtiyat fondan qafiyə, 500 şaireyə əv verilmiş dövlət tərəfindən təmin edilmişdir. Bir az əsər-məsər sandan kasıblıqdır, ancaq arada bir-iki nəfər özünün Nobeletə namizədliyini irəli sürmüşdür, bunun özü də vacibdir. Xristian olmasalar (mükafat komitəsinin üzvləri) yəqin mükafat alardıq.

Sonda təklif edirəm keçmiş baş nazirimiz Pənəh Hüseyni Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətində işlə təmin etsinlər. Çünki idarədən qabaq xəbər tutub ki, şimal və cənub bölgələrimizdə təxribat hazırlanır. Qərb bölgəsi əvvəldən pis gündədir. Yeganə şərq bölgəsindən üreyimiz rahatdır, çünki Pənəh bəy orada yaşayır. Allah ömrünü uzun eləsin, həmişə əsayişimizi qorusun. Yuxarıda yazdığım hasar projesi düzəlsə, Pənəh bəy də bir az rahat olar.

Mayın 13-də Azərbaycanla Avropa İttifaqı (Aİ) arasında tərəfdaşlıq sazişinin imzalanması planı bəzi dairələri hərəkətə gətirib. Ölkəmizin aparıcı beynəlxalq təşkilatla əməkdaşlığı istiqamətində atacağı mühüm addımı tormozlamaq istəyən çevrələr ən müxtəlif bəhanələrlə prosesin qarşısını almağa çalışırlar.

Aydın məsələdir ki, Azərbaycan hökuməti Aİ ilə əməkdaşlığa önəm verir və prezident İlham Əliyev də öz bəyanatlarında bir neçə dəfə bu barədə mövqeyini ifadə edib. Belə olan təqdirdə İ.Əliyev iqtidara birbaşa təsir etməyin mümkünsüzlüyünü anlayan dairələrin müxtəlif təxribatlara əl atması da istisna deyil.

Anti-Azərbaycan qüvvələrin bir sıra hərəkatları barədə məlumatlar bu günədək yayılıb.

Bu günlərdə sabiq baş nazir Pənəh Hüseynin "Bu ayın sonu, gələni ayın əvvəlində ölkənin həm şimalında, həm də cənubunda təxribatlar hazırlanır"- məzmunlu xəbərdarlığı da diqqət çəkdi. Milli təhlükəsizlik eksperti İlham İsmayıl da bu xəbərdarlığa həssaslıqla yanaşaraq "ciddi bir dövr ərəfəsindəyik"- deyib.

Bakıda baş verən müəmmalı yanğın hadisələri barədə bu günlərdə rəsmi səviyyədə verilən açıqlama da müəmmallara yol açdı. "Qaçqınkom"un sədri Rövşən Rzayev məcburi köçkünlərlə görüşündə Nərimanov rayonundakı yataqxananın yandırıldığını açıqladı. Bundan sonra Xətai rayonundakı xəstəxana binasının yandırılması ilə bağlı da şübhələr mövcuddur. "Diqlas" Ticarət Mərkəzindəki yanğının da təsadüf nəticəsində baş vermədiyini iddia olunur. Bəzi iddialara görə, bütün bu lokal yanğınlar ölkədə xaosun təşkilinə, sosial etirazların baş qaldırmasına hesablanıb. Bu məqamda hakimiyyətin bu kimi məsələlərdə çəvik qərarlar verməsi və əhalinin yanından olması olduqca pozitiv addımdır və təxribatlara qətiyyəni imkan vermədi...
***

Aİ mətbuat katibi Adam Kaznovski bu arada təmsil olunduğu təşkilatla Azərbaycan arasında müzakirə olunan saziş barədə "Amerikanın Səsi"nin suallarını cavablandır.

"Aİ ilə Azərbaycan arasında bağlanılacaq saziş qonşu Gürcüstan və Ermənistanla olan sazişlərdən necə fərqlənir?" - sualına cavabında Kaznovski deyib: "Hər sazişin öz dinamikası var. Gürcüstanla olan saziş Assosiasiya Sazişidir ki, burada azad ticarət komponenti (Dərin və Hərtərəfli Azad Ticarət Zonası) var. Ermənistanla və Azərbaycanla olan sazişlər isə assosiasiya sazişləri deyil və orada azad ticarət komponenti yoxdur".

Adam Kaznovski onu da deyib ki, Aİ məhbuslarla bağlı "sövdələşmə" aparmır: "Azərbaycan prezidenti tərəfindən 400 adama, o cümlədən siyasi partiya üzvlərinə, QHT nümayəndələrinə, bloggerlərə və jurnalistlərə Novruz bayramı mü-

Bakı ilə Aİ arasındakı sazişi

kimlər engəlləmək istəyir - təhlükə

Azərbaycanın əleyhinə fəaliyyət göstərən çevrələr hərəkətə keçə bilər; dövlətimizin dünyaya açılması istiqamətində mühüm anlaşmanı engəlləmək üçün "Qarabağ kartı"na əl atılıb; şimal qonşumuzla bağlı ilginc açıqlama...

nasibətilə əfv verilməsi xoş qarşılanan addımdır". Göründüyü kimi, Aİ Azərbaycan hakimiyyətinin atdığı addımları həssaslıqla izləyir və ölkəmizlə əməkdaşlıqda maraqlı görünür. Deməli, bu anlaşmaya xələl gətirmək üçün başqa vasitələrə əl atıla bilər.

İddialar var ki, xüsusilə də şimal qonşumuz Rusiya Azərbaycanın Qərb təsisatları ilə əməkdaşlığını möhkəmləndirməsi istiqamətində tarixi addımını engəlləmək üçün "sürprizlər" edə bilər...

DIP sədri, deputat Asim Mollazadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, əslində Rusiyalı daha çox Avropa Birliyi deyil, NATO ilə əməkdaşlıq narahat edir: "Avropa Birliyi ilə tərəfdaşlıq sazişi hamı tərəfindən imzalanıb. Rusiya özü belə bir sazişi əldə etməyə çalışırdı. Azərbaycan da bu qurumla tərəfdaşlıq sazişini imzalayacaq. Amma mən heç vaxt istisna etməmişəm ki, müstəqil Azərbaycan dövləti Rusiyada Sovet İttifaqını bərpa etmək istəyən qüvvələri narahat edir. Çünki Azərbaycanın uğurlu inkişafı Sovet İttifaqı xülyasını tam daşıdır. Ona görə Azərbaycanla qarşı Rusiyadan hansısa qüvvələrin təxribatları törətmək istəyi hər zaman mövcuddur. Xatırlatmaq istərdim ki, ən əsas təxribat məhz Azərbaycan ərazilərinin işğalından ibarət olub. Bundan təhlükəli heç bir şey ola bilməzdi".

DIP sədri, bununla belə, əlavə etdi ki, artıq Azərbaycan dövləti güclənib, dövlətimizin imkanları artıb: "Ona görə də hər hansı təxribat xülyası ilə yaşayan qüvvələr bilməlidir ki, onlar layiqli cavab alaca-

lar". **A.Mollazadə cəbhədə erməni təxribatlarının olmasını da istisna etmədi:** "Ermənilər hər zaman təxribatların əsas iştirakçısı olub. Lakin Ermənistanın istənilən təxribatına layiqincə cavab veriləcək. Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri bu gün Ermənistanı tutarlı cavab verməyə qadirdir. Ona görə də ermənilər hansısa oyunlara getməyə cürət etməzlər". **Partiya sədri Aİ ilə imzalanacaq sazişə təqdirlə yanaşdı:** "Mən əminəm ki, bu saziş Azərbaycan-Avropa Birliyi əməkdaşlığını gücləndirəcək. Azərbaycanın çoxşaxəli əməkdaşlığı, həm iqtisadi sahədə əməkdaşlıqlar Azərbaycan dövlətinin və xalqının mənafeyinə uyğundur".

Sazişdə ərazi bütövlüyü ilə bağlı müddəanın əks olunmadığı haqda iddialara gəldikdə, A.Mollazadə bildirdi ki, bunun üzərində işləmək lazımdır: "Sazişin üzərinə hələ iş gedir. Ancaq dəfələrlə Avropa Birliyinin rəhbərliyi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını bəyan edir. Həmçinin bir sıra mühüm sənədlər var ki, Avropa Birliyi tərəfindən qeyd-şərtsiz tanınıb. Çalışmaq lazımdır ki, ərazi bütövlüyü məsələsi bütün sazişlərdə öz əksini tapsın".

Aİ ilə Azərbaycan arasında imzalanacaq sənədin mətnində ölkəmizin ərazi bütövlüyü ilə bağlı müddəanın olmadığı barədə xəbərlərin tirajlanması da səbəbsiz sayıla bilməz. Həsab olunur ki, belə bir məlumatı yaymaq xarici dairələr Azərbaycanda iqtidara qarşı "Ya Qarabağ, ya ölüm" etirazlarına start vermək, ölkədə qarşıqlıq yaratmaq, bununla da Avropa İttifaqı ilə nəzərdə tutulan im-

zalanma tərəfinin təxirə salınmasına nail olmaq istəyirlər. Rəsmi Bakı məsələyə reaksiyasında bəyan edib ki, "Avropa İttifaqı (Aİ) ilə imzalanacaq sənədlərdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü müzakirə mövzusu olmayıb, ola da bilməz". Bununla belə, müxtəlif çevrələr Qarabağ söhbətini körkülməkdədir.

Bir məqama da diqqət edək: Aİ Ermənistanla imzaladığı sazişdə Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı ATƏT-in Minsk Qrupunun mövqeyini ortaya qoyub - həm ərazi bütövlüyü, həm də xalqların öz müqəddəratını təyinetmə ilə bağlı məsələləri. Yeni bununla dedilər ki, siz Minsk Qrupu ilə işləyirsinizsə, bu qrupun da prinsiplərini sənədə qeyd edirik. Ola bilsin ki, Azərbaycanla imzalanacaq sazişdə Minsk Qrupunun prinsipləri sadalandığı halda, detallar qeyd olunmur. Amma təbii ki, Azərbaycan üçün önəmli sənədə "Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyıyıq, problemin Minsk Qrupunun yanaşma və prinsipləri əsasında həllinin tərəfdarıyıq" yazılmalıdır.

Ekspertlər qeyd edir ki, hər bir halda Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlıq sazişi Azərbaycana əlavə imkanlar yaradacaq. Bu, həm də Qarabağ məsələsinə təsirli olmayacaq. Deməli, bu dəfə də Rusiya seyrçi qala bilməz".

Hər halda, bunlar təhlükəli versiyalardır. O da şübhəsizdir ki, Azərbaycan dövləti prosesləri tam nəzarət altında saxlayır və Silahlı Qüvvələrimiz, təhlükəsizlik və hüquq-mühafizə orqanlarımız ayıq-sayıq vəziyyətdədir, istənilən təxribatların qarşısını almağa qadirdir.

□ "Yeni Müsavat"

Ukraynada prezident seçkilərinin ikinci turu aprelin 21-də keçiriləcək. Aprelin 14-də prezidentliyə namizəd Vladimir Zelenski rəqibi Pyotr Poroshenko ilə Kiyevin mərkəzi "Olimpiya" stadionunda canlı debata qatılmayıb. Prezident Poroshenko səhnədən rəqibi Zelenskini canlı debatdan qorxmamağa çağırıb. Zelenskinin bu addımı onun arxayınçılığından, yoxsa rəqibi qarşısında udulacağı qorxusundan irəli gəlir? Onun canlı debata qatılmaması reytinginə necə təsir edə bilər? Ümumiyyətlə, Ukrayna seçkilərinin qalibinin daha çox kim olacağı gözlənilir?

sonra Ukraynada siyasi etiraslar sakitləşməyəcək, çünki payızda prezident seçkilərindən heç də az əhəmiyyət daşımayan parlament seçkiləri keçiriləcək. Ukraynada prezident-parlament üsul-idarəsi mövcuddur və hökuməti məhz Ali Rada müəyyənləşdirir. Əgər Zelenski prezident seçildikdən sonra yeni parlamentdə çoxluq

lində onun siyasətçi olmaması şanslarını yüksəldən ən vacib amildir. Son illər Ukrayna cəmiyyəti mövcud siyasətçilərdən o qədər bezib ki, seçim zamanı mədəniyyət sahəsindən gələn namizədə məcburən dəstək verdilər və bunu ikinci turda da davam etdirəcəklər. Digər tərəfdən, Zelenski təcürbəsiz, öncələr siyasətdə olma-

"Əxlaqi mutant"lar kimdir və onlar nə istəyir?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Sözünə etibar ediləsi yazar az qalıbdır. Çox az. Odur ki, bəzən bu və digər hadisə haqqında yazarkən başqaları ilə müqayisədə gecikirəm; inandığım yazarların münasibətini gözləyirəm ki, hər şey doğru-dürrüst olsun, qaş qayıran yerdə göz çıxarmayım.

Balaca məktəbli qızın faciəli, dəhşətli intiharı ilə bağlı da belə oldu - demək olar ki, bu xüsusdakı yazıları və məlumatları bir-cə-bircə oxudum. Həqiqətən də dəhşətdir və deməyə sözüm yoxdur...

Bircə onu deyəcəm ki, əslində bu hadisə Avropa Birliyi ilə saziş imzalayacağımız bir ərəfədə bizim necə quruluş, əl-ələ-xüsus da necə bir cəmiyyət olduğumuzu nümayiş etdirdi ələm...

Söhbət ondan getmir ki, başqa yerlərdə intiharlar olur. Olur, o cümlədən də yeniyetmələr və gənclər arasında. Məsələ bunda deyil, ondadır ki, bəs bizə -yaşlı insanlara nə olub, niyə ürəklərimiz bu qədər daşlaşıb, niyə pul və vəzifə bu qədər gözümüzü tutubdur? Niyə onların naminə faktiki olaraq canı olmağa belə hazırıq?..

Düşünürəm ki, bunun yerli-yataqlı bir "izah", "bəraət"i olsun. Axtarsan, burada quruluş-filan da günahkar deyil, biz toplum olaraq həmişə belə olmuşuq və indi də beləyik. Odur ki, bir-iki ay bundan əvvəl hazırda mühacirətdə yaşayan yazarımızın bir cümləsi düşür yadımıza: "Orta statistik azərbaycanlı çox şeydir, amma 21 -ci əsrin insanı deyil"...

Qəzəz, elə bütün bunları götür-qoy edirdim ki, Rusiya saytlarından birində bir professorun yazısı gözüme sataşdı. Keçid dövrünün əxlaqi tiplərindən yazmışdı - əlbəttə ki, öz prizmasından və bunu ayrıca qeyd etmişdi ki, bunlar mənim subyektiv qənaətimdir, ola bilsin ki, sizin fərqli yanaşmanız-baxışınız var. Elə biz də həmin yazıdan bəzi məqamları bu məntiqlə qabarıdırıq, başqa iddiamız yoxdur.

Yazıda bir-iki detal diqqətimi çəkdi. Bilirsiniz, onlar olduqca maraqlıdır. Belə məlum olur ki, dünyada 101 milyardə beşinci yerdə olan bu ölkədə yalnız 2018-ci ildə multi-milyonerlərin, xüsusi halda sərvəti 30 milyon dollardan çox olan insanların sayı düz 7 faiz artıb.

Amma maraqlısı nədir? Eyni zamanda rəsmi məlumatlara görə 2012-ci ildən bu tərəfə Rusiyada orta statistik və-təndəşən gəlirləri 12 faizə qədər azalıb və yoxsulların sayı 14 milyondan 22 milyon nəfərə qədər artıb.

Olduqca təzadlı statistikadadır, deyilmi? Bir nəfər varlanır, bunun əvəzində minlərlə adam yoxsullaşır! Amma ziddiyyət-filan axtarmayın, əslində hər şey məntiqli və izah olundandır. Məsələ bundadır ki, bu ölkənin varlıları kasıbların və orta təbəqənin hesabına varlanırlar. Odur ki, multi-milyonerlərin də sayı artır, yoxsulların da - pul minlərlə ciblərdən onlarla cibə axır; bəli, bu məsələnin riyaziyyatı-hesabı budur...

Elə bu səbəbdən müəllif əxlaqa, mənəvi dəyərlərə diqqət çəkir: Görünür, bədbəxt oğlu vəziyyətdən digər üsullarla düzələcəyinə tamamilə inamını tamam itiribdir.

Bir az əvvəldə yazdım ki, o, bir neçə əxlaqi, davranış tipi müəyyən edib. Onlardan bizim üçün diqqət çəkəni "əxlaqi mutant"lar oldu.

Bu adamlar həyatlarının önəmli hissəsini fərqli siyasi, mənəvi dönyagörüşü hökm sürən sistemlərdə yaşayıblar, amma müvafiq keçid dövründən sonra özlərini tamam, di-ametral dərəcədə əks bir dəyərlərin tərəfdarları elan ediblər. Ən əsas isə budur ki, bu insanlar bütün situasiyalarda vəzifəyə, sərvətə və hakimiyyətə iddialıdırlar...

Bunları oxuyanda kiçik Azərbaycanı təsəvvür etməyə çalışdım və birdən dəhşətə gəldim. İlahi, bizdə, bizim kiçik ölkəmizdə nə qədər belə insan var!

Bunlar üçün əslində heç zərrə qədər fərqi yoxdur ki, müstəqil, yaxud asılı ölkədə, demokratik, yaxud da totalitar bir dövlətdə, dindar, yaxud da ateist cəmiyyətdə yaşayırlar - əsas odur ki, öndə bunlar olmalıdırlar, hər şey bunların əlin-də olmalıdır; sərvət də, vəzifə də, şöhrət də...

Bəli, bunun üçün hər şeyə hazırırlar. Hətta can üstündə olan, yaralı uşağı təcili xəstəxanaya çatdırmaq əvəzinə sorğu -suala da tuta bilərlər.

Odur ki, biz azca əvvəl dediyim sözlər yadıma düşür: Vallah, düz deyibdir ki, biz çox şeyik, amma 21-ci əsrin insanları deyilik. On illərdir ki, düzü-dünyanı ikili standartlara görə ittiham edirik, amma bir suala cavab vermirik ki, qar-daşlar, bacılar, gəlin görək, özümüzün heç olmasa, hər hansı bir standartımız varmı?..

Ukraynada seçki gərginliyi - Zelenski Poroshenko ilə debatdan qaçır

Şahin Cəfəri: "Bu seçkidən sonra Ukraynada siyasi etiraslar sakitləşməyəcək"

Elşən Mustafayev: "Artıq Avropa Birliyi siyasətçiləri də gənc komikin

Ukraynanın yeni prezidenti olacağına inanmağa başlayıblar"

Politoloq Şahin Cəfəri

"Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Zelenski siyasətdə diletantdır və ölkənin problemlərinə dərinləndirən bələd deyil. Onun uğurunun əsas səbəbi budur ki, Ukrayna xalqı uzun illərdir siyasətdə dominantlıq edən köhnə simalardan yorulub, siyasətə və siyasi institutlara inamını itirib və artıq dəyişiklik istəyir. Toplum "kim gəlsin gəlsin, yeter ki, indikilər getsin" düşüncəsindədir: "Zelenskiyə ictimai dəstək heç də ona olan yüksək etimaddan, ölkənin problemlərini həll edəcəyinə duyulan güvəndən irəli gəlir. Onun aldığı səsler əslində digərlərinin əleyhinə verilən səslerdir. Əhali Zelenskini "Xalqın qulluqçusu" teleserialında canlandırdığı məşhur İqor Qoloborodko obrazı ilə eyniləşdirir. Qoloborodko serialda Ukrayna siyasətinin və cəmiyyətinin naqisliklərini, problemlərini çox təsirli dillə ifadə edir. Ukrayna xalqı məhz Qoloborodko kimi bir rəhbər arzusundadır. Teleserial qəhrəmanının real həyatda xalqın bu arzu və gözləntilərinə necə cavab verə biləcəyi sualı indiki məqamda əhaliyə çox da maraqlandırmır.

Reytingi kifayət qədər yüksək olan Zelenski mövcud prezident Poroshenko ilə birbaşa təmasdan və müzakirələrdən mümkün qədər yayınmaq xətti götürüb. Bu, taktiki baxımdan doğru addımdır, çünki Poroshenko ölkənin problemlərini və dövlətin qarşısındakı vəzifələri çox yaxşı bilən, xarici siyasət sahəsində ustalaşmış, dünya liderləri ilə şəxsi əlaqələr qurmuş, daxili siyasi mübarizələrdə püxtələşmiş çox təcürbəli siyasətçidir. Belə bir "köhnə qurd"la debat aparmaq və dərin mövzuların müzakirəsinə girişmək şoumen Zelenski üçün asan olmaz. Bu səbəblə, Zelenskinin seçki qarargahı və siyasi texnologları rəqiblə bir-başa toqquşmalara getməmək taktikasını seçib. Amma namizədlər arasında azı bir debatın keçirilməsi qanunun tələbidir və ayın 19-da belə bir debatın baş tutması gözlənilir. Həmin debatda Zelenski məğlub olsa belə, bu, yəqin ki, onun reytinginə dağıdıcı təsir göstərə bilməyəcək. Digər tərəfdən, Zelenskinin təmiz reputasiyası, indiyədək siyasi oyunlarda iştirak etməməsi və aktyorluq is-

tedadı Poroshenko qarşısında onun ən önəmli silahlarıdır. Yeni Zelenskinin debatda güllünc və aciz duruma düşəcəyini gözləmək də doğru olmaz".

Politoloq Şübhə etmir ki, ilk turda 16% civarında səs alan Poroshenko 2-ci turda səslerini artıracaq, amma bunun qələbə üçün yetərli olacağı ciddi şübhə altındadır: "16% səsi 50%+1 səviyyəsinə çıxarmaq həddən artıq mürəkkəb vəzifədir və indiki şərtlərdə Poroshenkonun buna nail olması çox çətin görünür. İkinci turda qalibin müəyyənləşməsində 1-ci turda iştirak etmiş digər namizədlərin seçicilərinin mövqeyi də rol oynayacaq. İlk turda digər namizədlər əhəlinin yarısından çoxunun səsini alıb. Yuliya Timoşenko 13,40%, Yuri Boyko 11,67%, Anatoli Qritsenko 6,91%, İqor Smeşko 6,04%, Oleq Lyaşko 5,48%, Aleksandr Vilkul 4,15%, Ruslan Koşulinski 1,62%, qalan namizədlərin hər biri 1%-dən aşağı səs toplayıblar. Hələlik onlardan heç biri ikinci turda dəstəkləyəcəyi namizədi açıqlamayıb. İlk dörtlük-Timoşenko, Boyko, Qritsenko və Smeşko hər hansı namizədə dəstək verməyəcəklərini bəyan ediblər. Amma onların seçicilərinin ölkədəki vəziyyətdən şikayətçi olduqlarını nəzərə alsaq, mövcud prezidentin səslerini ciddi şəkildə artırıb, qələbə çalmaq şansının çox az olduğunu söyləyə bilərik. İkinci turda iştirak faizi yəqin ki, ilk turdan aşağı olacaq. Mən aprelin 21-də Zelenskinin qalib gələcəyinə inanıram. Bu seçkidən

formalaşdırma bilməyə, onu çətin günlər gözləyir. Çünki müxaliflərin çoxluqda olduğu bir Ali Rada prezidentin fəaliyyət sferasını ciddi şəkildə məhdudlaşdırmaq imkanına malikdir. Ona görə də parlament seçkilərində prezident seçkiləri ilə müqayisədə daha kəskin rəqabət və daha gərgin mübarizə gözlənilir".

Politoloq Elşən Mustafayev isə bildirdi ki, seçkilərin birinci turunda Poroshenko və Zelenski arasında faiz fərqinin iki dəfə artıq olması Zelenskinin ikinci turu qazanacağı şanslarının böyük olduğunu söyləməyə əsas verir. Zelenski bunun fərqi deyildir: "Aydın 14-də Zelenskinin debat gəlməyəcəyi öncədən məlum idi. Belə ki, ilk olaraq Zelenski aprelin 19-da debat olmasının təklif etmişdi. Ancaq bundan sonra qarşı tərəf 14 aprel gününü elan etdi. O zaman da Zelenski təklif etdiyi tarixdə rəqibini gözləyəcəyini bildirmişdi və artıq dəqiqdir ki, aprelin 19-da Zelenski dediyi tədbiri keçirəcək. Yeni görüldüyü kimi, debatın alınmaması heç də Zelenskinin nə qorxusundan, nə də arxayınçılığından irəli gəlir. O, əvvəldən də komandasının müəyyənləşdirdiyi seçki strategiyası üzərindən fəaliyyət göstərir. Fövqəladə hal baş verməzsə, əksər proqnozlar, araşdırmalar, sorğular ikinci turda onun qalib olacağını göstərir. Sual oluna bilər ki, keçmiş KVN-çi, teatr satıraçısı olan gənc bir namizədin uğurunun arxasında nə dayanır? Əs-

yan biri olsa da ona bütün istiqamətlərdə dəstək verən Ukrayna siyasətinin Kolo-moyski kimi "boz kardinal"ıdır. Seçkidə təxminən Poroshenko ilə eyni səs almış Yuliya Timoşenkonun açıq mövqeyi hələ ortada olmasa da, hazırkı prezidentə dəstək verməyəcəyi artıq məlumdur. Timoşenkonun komandası hazırkı prezidenti onların namizədlərinə qarşı qara üsullardan istifadədə günahlandırılır. Bildirirlər ki, normalda ikinci turda Zelenski və Timoşenko olmalı idi. Məsələn, seçki bülletenində Timoşenko Yuliya Vladimirovna ilə yanaşı, Timoşenko Yuriy Vladimiroviçin də adı gedirdi. Əhəmiyyətli sayda seçici heç kimin tanımadığı digər Timoşenkoya da səs veriblər. Ona görə də böyük ehtimalla onun və digər namizədlərin seçicilərinin əksəriyyəti Zelenskiyə səs verəcək. Hazırda Zelenskinin reytingində artım olmasa müşahidə olunur. Bu səbəbdəndir ki, Avropa Birliyi siyasətçilərinin onunla görüşləri intensivləşib. Yeni artıq onlar da gənc komikin Ukraynanın yeni prezidenti olacağına inanmağa başlayıblar. Bu səbəbdən onları Ukraynanın yeni liderlər gələcəkdə hansı siyasəti yürüdəcəyi çox narahat edir".

Xatırladaq ki, rəsmi nəticəyə əsasən, birinci turda prezidentliyə namizədlər Vladimir Zelenski seçicilərin 30,24 faizinin, Petro Poroshenko isə 15,95 faizinin səsini toplayıb.

□ **Etibar SEYİDAĞA,** "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin genişləndirilməsi istiqamətində ciddi addımlar atmaqdadır. Orta Asiya ölkələri, Əfqanıstanla əməkdaşlıq genişləndirilir, həmin ölkələrdən Azərbaycan üzərindən Avropaya və əks istiqamətə getdikcə daha çox mal göndərilməsi təmin olunur.

Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin mühüm tərkib hissəsi olan Bakı-Tiflis-Qars dəmiryol xətti istismara verildikdən sonra Azərbaycan hökumətinin Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin uğurlu fəaliyyəti üçün fəaliyyətləri daha da aktivləşib. Bu sırada Azərbaycanla Türkmənistan arasında imzalanmış sazişlər xüsusi qeyd olunmalıdır. Ölkə prezidenti İlham Əliyevin ötən ilin sosial-iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş hökumət müşavirəsində verdiyi məlumata görə, Türkmənistanla əldə edilmiş razılaşma imkan verəcək ki, digər Orta Asiya ölkələri, Əfqanıstan öz yüklərini Türkmənistandan keçməklə Azərbaycan ərazisindən Şərqi-Qərbi dəhlizi ilə dünya bazarlarına çıxara bilsinlər: "Ələt Dəniz Ticarət Limanında xüsusi şərait yaradılır. Müvafiq orqanlar həm tarif siyasətini, həm də tranzit imkanlarını dövlətlərarası səviyyədə tənzimləyiblər. Yəni bu, bizim üçün yeni böyük nəqliyyat imkanları yaradır. Onu da bildirməliyəm ki, nəinki Orta Asiya ölkələri ilə, eyni zamanda Əfqanıstanla danışıqlar aparılıb və aparılacaq. Biz Əfqanıstanın "Lapis-Lazuli" layihəsini Bakı-Tiflis-Qars layihəsi ilə birləşdiririk. Artıq Əfqanıstandan da birinci yüklər Türkmənistan ərazisindən Azərbaycana, ondan sonra da Qərbi istiqamətinə getməyə

Bakı-Tiflis-Qarsla yükdaşımalarda artır

Xətlə sərnişin daşıyacaq qatar artıq Azərbaycandadır

başlamışdır. Ona görə bizim hədəfimiz odur ki, Orta Asiyaya yüklərinin böyük hissəsini biz bu istiqamətə cəlb edək. Artıq bu proses başlanmışdır. Təbii ki, Türkmənistan bu imkanlardan istifadə edir, Tacikistan yükləri bu marşrutla gəlir, Əfqanıstan bu yolla yükləri göndərməyə başlayıb. Biz yaxın gələcəkdə Özbəkistanla da danışıqlar aparacağıq. Təbii ki, Qazaxıstanla bizim bu sahədə ənənəvi əməkdaşlığımız var və Qırğızıstan tərəfinə də biz öz təkliflərimizi göndərmişik. Ona görə çox böyük bir inkişaf olacaqdır".

BTQ-nin Avropadan Asiyaya ən qısa dəmiryol əlaqəsini

təmin etməsi böyük beynəlxalq təşkilatların da ona marağını artırıb. Belə ki, cari ilin 3-4 aprel tarixlərində NATO xarici işlər nazirlərinin Vaşinqtonda keçirilən iclası çərçivəsində mətbuata açıqlama verən baş katib Yens Stoltenberq Azərbaycanın NATO-nun rəhbərliyi altında Əfqanıstanda həyata keçirilən "Qətiyyətli Dəstək" missiyasına əhəmiyyətli hərbi qüvvə və multimodal tranzit töhfəsi verdiyini diqqətə çatdırıb. Baş katib bu prosesdə Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun mühüm rol oynadığını, ondan NATO üzvü dövlətləri tərəfindən Əfqanıstana və geriye daşımalar

zamanı istifadə olunduğunu vurğulayıb.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin açıqladığı məlumata görə, BTQ dəmir yolu Əfqanıstana multimodal daşımalarda üçün geniş imkanlar yaradır. Bu xətt Lapis-Lazuli nəqliyyat dəhlizinin əsas hissəsini təşkil etməklə NATO dövlətlərinin Əfqanıstana fasiləsiz və təhlükəsiz şəkildə daşımalar həyata keçirməsinə mühüm töhfə verir: "Ələt beynəlxalq dəniz limanı bu sahədə imkanları əlavə olaraq genişləndirəcəkdir. Uzunmüddətli perspektivdə Azərbaycan ərazisindən tranzit NATO-nun Əfqanıstandakı

missiyasının təchizatı, habelə Əfqanıstanın davamlı inkişafı kontekstində mühüm əhəmiyyət kəsb edir".

Onu da qeyd edək ki, NATO yükləri Əfqanıstana uzun illər boyu Pakistan üzərindən daşınıb. Lakin son illərdə ABŞ-la İslamabad arasında yaranmış soyuqlaşma yükdaşımalarını reallaşdırılması üçün ABŞ-ı yeni marşrut axtarmağa vadar edib. Bu axınlar isə BTQ-nin imkanlarından istifadə üzərində dayanılması ilə sonuclanıb. Azərbaycan üzərindən NATO yükləri Qazaxıstanın Aktau və Kurk limanları vasitəsilə daşınır. Bunun üçün Qazaxıstanla ABŞ arasında imzalanmış hökumətlərarası sazişə müvafiq düzəliş öten il edilib.

Bu il aprelin əvvəlində ilk dəfə olaraq İstanbuldan Bakıya yola düşən beynəlxalq yük qatarı Bakıya çatıb. Təyinat nöqtəsi Abşeron Logistika Mərkəzi olan yükün daşınması Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xətti ilə həyata keçirilib.

BTQ ilə sərnişin daşınmasına isə bu ilin üçüncü rübündə başlanması nəzərdə tutulur. Bunun üçün "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sifarişi ilə İsveçrənin "Stadler Rail Group" şirkəti tərəfindən istehsal olunan 10 vagonadan ibarət sərnişin qatarı martın sonlarında Bakıya çatıb. BTQ ilə hərəkət edəcək

qatarda doqquz sərnişin vagonu, bir restoran var. Qatar İsveçrədən Türkiyəyə, oradan Gürcüstana gətirilib. Qatar Axalkalakidə quraşdırılmış xüsusi qurğuda 1 520 mm standartlı izdən və 1 435 mm standartlı isə test rejimində sınaqdan keçiriləndən sonra Bakıya gətirilib. İkinci mərhələdə daha 10 vagonun gətirilməsi nəzərdə tutulur.

İqtisadçı-ekspert, İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramov bildirir ki, Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsinə çevrilən BTQ-nin beynəlxalq təşkilatların diqqətini cəlb etməsi normaldır: "Söhbət Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin strateji əhəmiyyətli hissəsindən gedir. Bakı-Tiflis-Qars dəhlizi yükdaşımalarda sərfəli edən əsas halqadır. Bu baxımdan, ona marağın getdikcə artması başadüşüldür. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Özbəkistan və Əfqanıstan arasında Avropadan Asiyaya və əksinə yüklərin daşınması ilə bağlı mühüm razılaşmalar əldə olunub. Bu yükdaşımalarda ağırlıq Bakı-Tiflis-Qarsın üzərinə düşür. Buna görə də yaxın gələcəkdə bu xətlə yükdaşımalarda sürətlə artmasını müşahidə edəcəyik. Xətlə sərnişin daşımalarnın da 3 mərhələdə artırılması nəzərdə tutulur ki, bu da onun rentabelli marşrutu çevrilməsinə təkan verəcək".

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

"Diqlas"ı bu gündən sökməyə başlayırlar

Məlumatlara görə, yeni tikilən obyektə daha çox ərzaq satılacaq

Bakının Nizami rayonunda yerləşən ticarət mərkəzində baş vermiş yanğında zərərçəkmiş sahibkarlardan sənədlərin qəbulu və maddi yardımın ödənilməsi prosesi davam edir. Ötən həftə yaradılmış İşçi Qrupu tərəfindən maddi yardımın ödənilməsi qərara alınmış 228 zərərçəkmiş sahibkarın bank hesabına 1360 min manat məbləğində maddi yardım köçürülüb. Maddi yardımın ödənilməsi "Kapital Bank" və "Turan bank" vasitəsilə həyata keçirilir. Vəsaitlər sahibkarlara bank kartları vasitəsilə nağdsız şəkildə verilir və banklar tərəfindən maddi yardımdan xidmət haqqı tutulmur.

Ötən həftə ərzində sahibkarların yanğın baş vermiş ticarət mərkəzinin anbarından yanmayan mallarının çıxarılması prosesi həyata keçirilib. Ümumilikdə 200-dən çox sahibkar mallarını ticarət mərkəzindən çıxarıb.

İqtisadiyyat, Maliyyə, Vergilər, Daxili İşlər, Fövqəladə Hallar nazirliklərinin, Baş Prokurorluğun, Dövlət Gömrük Komitəsinin və Nizami Rayon İcra Hakimiyyəti əməkdaşları

nın və sahibkarların iştirakı ilə akt tərtib edilərək yanmamış mallar sahibkarlara təhvil verilib, yararsız vəziyyətə düşmüş mallar isə Suraxanı rayonunda xüsusi ayrılmış anbara göndərilib. Sahibkarlar mallarının daşınması üçün nəqliyyatla da təmin olunublar.

"Yeni Müsavat"ın reportyor qrupu olaraq ticarət mərkəzinin qarşısına yollanıb, mövcud durumla maraqlandıq. Öyrəndik ki, ötən həftə an-

barların boşaldılması prosesi tamamilə yekunlaşıb. Ticarət mərkəzinin qarşısında işlər yekunlaşdığı üçün yanğından sonra bağlanmış avtomobil yolunda hərəkət bərpa edilib. Hazırda ticarət mərkəzinin qarşısında avtomobillər maneəsiz hərəkət edirlər. Eyni zamanda yanğından sonra bağlanan yeraltı keçidlər də açılıb və piyadalar yolun bir tərəfindən digər tərəfinə rahatlıqla keçirlər. "Lotos" Ticarət Mərkəzi ilə yanmış "Diqlas" arasında avtomobil yolu açılmasa da, piyadaların hərəkəti üçün şərait yaradılıb. Ərazidə polisler xidmət aparılır və ticarət mərkəzinin yanmış binası xüsusi məhdudlaşdırıcı dəmir ləmə vasitəsilə dairəyə alınır. Eyni zamanda ərazidə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin də

əməkdaşları xidmət aparılır. Ticarət mərkəzinin yanında bir ədəd yanğınsöndürən maşın da saxlanılıb. Ərazidə olduğumuz zaman ticarət mərkəzində fəaliyyət göstərən sahibkarlara rast gəlmədik. Onların bəziləri dövlət tərəfindən təklif olunan yerdə yenidən bizneslə məşğul olurlar. Buna imkanları çatmayanlar isə gözləmə mövqeyindədirlər. Ərazidə olduğumuz vaxt müşahidə etdik ki, ticarət mərkəzinin ətrafında piştaxta qurub, oyuncaq, ayaqqabı, müxtəlif növ geyimlər satan xırda sahibkarlar, öz piştaxtalarını yenidən bərpa edirlər. Söhbətimiz zamanı bildirdilər ki, dövlətin yardımı onlara aid deyil:

"Bizə də yer təklif etdilər. Ancaq hələ ki konkret söz deyən yoxdur. Maddi yardıma

gəlincə isə biz ticarət mərkəzinə aid deyilik. Ona görə də ayrılan maliyyə yardımından bizə pay düşməyib. Özümüz yene də gücümüz çatdığı qədər piştaxtamızı qurub, işimizi başlayırıq. Bizim malımızın qiyməti böyük olmasa da, qazanc yerimiz tək bura idi. Ona görə də yanğından sonra çətin vəziyyətə düşdük", -deyə, sahibkarlar bildirdilər. Ticarət mərkəzindəki yanğından od alan şəxsi mağazalarda da təmir-tikinti işlərinə başlanılıb. Ümumilikdə, ticarət mərkəzinin ətrafında qızgın iş gedir. Yanmayan hissədə isə həyat öz axarı ilə davam edir. İnsanlar bazarı gəzib, "Diqlas"ın yanında bir az ayaq saxlayıb, sahibkarların halına acıyırlar, daha sonra isə alış-verişlərinə davam edirlər...

□ Əli RAİS, "Yeni Müsavat"
Fotolar: Elçin ƏKBƏROV

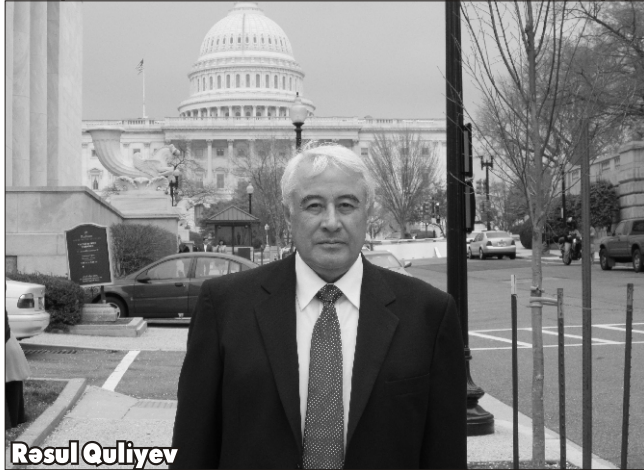
Rəsul Quliyev müxalifəti, Sərdar Cəlaloğlu İlqar Məmmədovu qınadı

Sərdar Cəlaloğlu: "Bir çox ölkə var ki, orada müxalifət 50-60 il yerində qalıb, bir dəfə də hakimiyyət dəyişməyib"

Amerikada mühacir həyatı yaşayan sabiq spiker Rəsul Quliyev müxalifəti kəskin tənqid edib. O, facebook-da status yazaraq, aşağıdakıları bildirib:

"Dünyada 2011-ci il "Ərəb baharı"na bənzər hadisələr cərəyan edir. Bu cərəyan Azərbaycana da gəlib çıxa bilər. Ancaq bu baş verməyəcək. Çünki özünü müxalifət adlandıran partiyalar (aparıcı müxalifət) rejimlə yox, öz aralarında kimin uduzmaqda birinci olacağı uğrunda müharibə aparır. Yəni hökumətin yanvar-da keçirilən 15 minlik mitinqdən qorxduğundan, az qala qaçmağa hazır olduğundan cəfəngiyyatlar uydururlar və bir neçə dəfə deyəndən sonra özlərini də inandırır. Belə bir müxalifətlə bu rejim heç vaxt yoxılmaz".

Onun bu fikirlərinə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu cavab verib. S. Cəlaloğlu bildirib ki, söhbət müxalifətdən gedə bilməz, çünki tarixdə şəxsiyyətin rolunu çox şişirtmək lazım deyil: "Şəxsiyyətlər, sadəcə olaraq, tarixi şərtlərin icra edilməsini gecikdirə və ya sürətləndirə bilər. Rəsul Quliyev "Ərəb baharı"ndan danışır. Birincisi, "Ərəb baharı" heç bir ərəb ölkəsini xoşbəxt etməyib. Ona görə də eger Azərbaycanda bu baş verərsə, mən qəti şəkildə əleyhinə çıxaram. "Ərəb baharı" nəticəsində bütün ərəb ölkələri məhv oldu. Azərbaycan müxalifətinin bacarmadığını deyirsə, özü buyura bilər. Onun özü də müxalifətdir və Azərbaycanda partiyası da mövcuddur, kifayət qədər tərəfdarları da var. Heç kimə qadağa qoyulmayıb ki, sən filan şeyi etmə. Bilmirəm o, kimi nəzərdə tutur. Ancaq hesab edirsən ki, biz bacarmırıq, o zaman

Rəsul Quliyev

özü gəlib, hakimiyyəti dəyişsin. İqtidarı yıxmaqla bağlı fikirlərinə gəlinə isə deyim ki, iqtidarlar, sadəcə olaraq, özləri yixılırlar. Onlar yanlış siyasətləri ilə hakimiyyətdən getmələri üçün zəmin hazırlayırlar. Bir çox ölkələr var ki, orada müxalifət 50-60 il yerində qalıb, bir dəfə də hakimiyyət dəyişməyib. Məsələn, Rusiya bizdən 100 dəfə böyükdür, əhali si də 10 dəfə çoxdur. Azərbaycanda olan siyasi müxalifətin onda biri qədər orada müxalifət mövcud deyil. Eləcə də bu xüsusda Gürcüstan haqqında da danışmaq olar. Gürcüstanda biz görüşlər təşkil etmişdik. Görüşdən sonra zəng edib, təşkilatçıya demişdik ki, biz təsəvvür etmirdik ki, Azərbaycanda belə bir siyasi səviyyəyə malik müxalifət var. Biz onların hadisələrə baxışlarına baxanda, elə bil ki, orta məktəb uşaqlarını görürdük. Ancaq Gürcüstanda hakimiyyət dəyişdi. Bu, o demək deyil ki, orada müxalif qüvvələr həddən artıq ağıllı idi".

S. Cəlaloğlu nümunə gətirdiyi Gürcüstanla bağlı bildirib ki, orada bəzi şərtlər var ki, Azər-

baycanda mövcud deyil:

"Orada və eləcə də Ukraynada Avropa istədi ki, inqilaba dəstək versinlər və verdilər. Bizə isə heç zaman belə dəstək olmayıb. Azərbaycanda müxalifətin əsas zəifliyindən biri Avropanın, Amerikanın ölkədə demokratik dəyişiklikləri istəməməsidir. Yaxud da ciddi şəkildə buna dəstək vermirlər. Baxınq ki, İlqar Məmmədovu dəvət ediblər və müxalifəti guya o təmsil edir. Birincisi, onun partiyası rəsmi qeydiyyatdan keçməyib, qısa müddətdir ki, yaranıb. Azərbaycan istiqlaliyyətində də heç bir xidməti yoxdur. Sadəcə olaraq, vaxtilə Azərbaycanda hakimiyyətin devrilməsində iştirak edən bir partiyanın əsas fiqurlarından olub. Bəs onu nə üçün dəvət edirlər? Ona görə dəvət edirlər ki, bu adamların mövqeyi Avropa Birliyinin Azərbaycanla qurmaq istədiyi oyuna uyğun gəlir. Məsələn, biz istiqlalçıyıq, bilirlər ki, nə Qarabağda, nə də başqa məsələdə güzəştə getmərik. Avropa belə adamlarla əməkdaşlıq etmir. Ona elə qüvvə lazımdır ki, Qarabağ məsələsində loyallı olsun. Bu adam daha

öncə bir sənədə qol çəkmişdi ki, Avropa Birliyinin nəzdində heç zaman Dağlıq Qarabağ məsələsini qaldırmayacaq. Ona görə də düşünürəm ki, subyektlərin rolu var. "Ərəb baharı"na da misal çəkmək lap uğursuz vəziyyətdir. Çünki "Ərəb baharı" bütün ərəb dünyasını məhv etdi. Eger Azərbaycan müxalifəti "Ərəb baharı"nın Azərbaycanda baş verməsinin qarşısını alacaqsa, o zaman bu, müxalifətin xalq qarşısında ən böyük xidmətlərindən biri olacaq. Bizə lazımdır ki, suverenliyimiz möhkəmlənsin, dinc, demokratik yolla hakimiyyət dəyişsin, Qarabağı qaytaracaq, Yoxsa inqilabın baş verməsi, Azərbaycanın dağılması kimə lazımdır?"

Rəsul Quliyevin fikirlərinə münasibət bildiren AĞ Partiya sədri Tural Abbaslı isə aşağıdakıları söyləyib: "Bugünkü partiyalar illərdir müxalifətdədirsə və Yeni Azərbaycan Partiyası da iqtidardadırsa, deməli, müxalifət tərəfindən iş düz görünür. İcə biz qarışıq, hələ də müxalifət qalıb gələ bilməyib. Rəsul Quliyevin tənqidi ümumdür və hansısa məsələ konkret göstərilməyib. Ancaq nəzərə alsın ki, onun özü də müxalifətdir və bu və ya digər formada proseslərin önündə olmalıdır. Anlayırıq ki, mühacirətdədir, ancaq hansısa təşəbbüs irəli sürüb, cəhd göstərə bilər. Quru tənqidlə onun səmimi olmasına inanmıram. Həftədə bir statusla müxalifətin işini tənqid etmək isə iş deyil. Ola bilər ki, biz müxalifət olaraq hakimiyyətə gəlmirik. Ancaq onun özü nə təklif edir və hansı işləri görür? Bu sualı ona vermək lazımdır".

ƏLİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

Pənah Hüseynlə Əli Kərimli arasında görüş - nələrdən danışılacaq?

Qarabağ Komitəsi mitinqin vaxtını dəyişdi; "Müxalifətdə müşahidə olunan diskussiyalar, ziddiyyətlər, qarşılıqlı ittihamlar fəallaşmanın əlamətlərindən biridir"

Pənah Hüseyn

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseynlə AXCP sədri Əli Kərimli arasında bir neçə gün öncə görüş olub. Bu barədə əldə etdiyimiz xəbərdə Pənah Hüseyn-Əli Kərimli görüşündə ümumrespublika mitinqinin çağırılması məsələsinin də müzakirə edildiyi, AXCP sədrinin ümumrespublika mitinqi çağırmaq niyyətində olduğu bildirilir. Məhz bu görüşdə bundan sonra Qarabağ Komitəsi ilə Milli Şuranın eyni günə mitinqlər təyin etməsi barədə razılığa gəlinib. Maraqlıdır ki, həmin görüşdən sonra Qarabağ Komitəsinin növbədənən toplantısı olub və 20 aprel mitinqinin vaxtı mayın 4-nə dəyişdirilib.

AXP sədri Pənah Hüseynlə əlaqə saxlayıb deyilənlərlə bağlı danışdıq. Pənah Hüseyn Əli Kərimli ilə görüşdüyü barədə xəbəri təsdiqlədi: "Əksər siyasi partiya rəhbərləri ilə qeyri-siyasi görüşlərimiz olur və olub. O cümlədən Əli Kərimli ilə də bu cür görüşümüz olub. Görüşüb fikir mübadiləsi aparmışıq. Yeni bunu xüsusi siyasi hadisə kimi dəyərləndirmək doğru olmaz. Görüş təşəbbüsünün kim tərəfindən gəldiyi, görüşün harada olması kimi məsələlərin təfərrüatları düşünürəm ki, oxuculara maraqlı deyil.

Əli Kərimli ilə görüşdə ümumrespublika mitinqi keçirilməsi ilə bağlı razılıq məsələsinə gəlinə, bizim aramızda belə bir razılıq olmayıb.

Amma aprelin 15-də KXCP qərargahında Qarabağ Komitəsinin növbədənən ümumi toplantısı keçirildi. Mirmahmud Mirəlioğlu tərəfindən edilən toplantı 20 aprele təyin edilmiş Qarabağ mitinqinin Milli Şuranın mitinqi ilə üst-üstə düşməsi vəziyyətin yaratdığı situasiyanı müzakirə edərək Qarabağ Komitəsinin mitinqinin tarixini 4 may 2019-cu ilə dəyişdirmək haqqında qərar qəbul etdi. Bu tarix müəyyən edilərkən 26-27 aprel tarixində Bakıda "Formula 1" yarışlarının olacağı da nəzərə alındı. Qeyd etmək lazımdır ki, toplantıda belə bir qərarın nə üçün Qarabağ Komitəsinin qəbul etdiyi, digər tərəfin etmədiyi barədə heç də əsassız görünməyən iradlar və fikirlər səsləndirildi. Lakin tənqidi mövqe bildirlənlərin də əksəriyyəti Qarabağ ideyası ətrafında milli birlik naminə yuxarıdakı qərarı səs verdilər və qərar 1 əleyhinə, 3 bitərəf olmaqla böyük əksəriyyət tərəfindən dəstəkləndi. Toplantıda 38 səs hüquqlu komitə üzvü iştirak etdi.

Toplantıda bu ilin may ayında imzalanması gözlənilən Avropa Birliyi ilə Strateji tərəfdaşlıq sazişində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində meydana çıxmış situasiya geniş müzakirə olundu. Çıxış edənlər Avropa Birliyi ilə belə bir sazişin imzalanmasının tərəfdarı olduqlarını, lakin heç bir halda Qarabağ məsələsinin, ərazi bütövlüyü-müzün kompromislər predmeti kimi istifadə edilməsinin yolverilməz olmasını vurğuladılar. Azərbaycan hökumətindən tələb edildi ki, sənəddə ərazi bütövlüyümüzün AB tərəfindən qeyd-şərtsiz ifadə olunması üzərində israr edilsin və bu məsələnin sazişin imzalanması üçün əsas şərt kimi irəli sürsün".

Pənah Hüseyn hazırda müxalifət düşərgəsində nələr baş verdiyi barədə də sualımızı cavablandırdı: "Müxalifət təşkilatları, siyasətçiləri arasında dinamizm, ziddiyyətlər, qarşılıqlı ittihamlar müşahidə olunsada strateji olaraq bunun müxalifətin güclənməsinə xidmət etdiyi qənaətindeyəm. Obyektiv proses gədir, siyasi fəallıq yüksəlir. Heç şübhəsiz ki, müxalifətdə müşahidə olunan diskussiyalar, ziddiyyətlər, qarşılıqlı ittihamlar da bu fəallaşmanın əlamətlərindən biridir. Mən müxalifətin siyasi fəallaşmasını ilin hansısa mövsümü ilə bağlamağın tərəfdarı deyiləm. Amma bütövlükdə cəmiyyətdə hazırda Qarabağ məsələsi ilə əlaqədar ciddi həyəcan yaşanır. Bu, bütün ölkədə gedən proseslərə ən ciddi təsir göstərən faktor kimi qalmaqdadır. İkincisi, ciddi dəyişim və fundamental islahatlar istəyən insanların sayı çoxalıb. Bu istiqamətdə gedən proseslərin güclənməsi ehtimalı böyükdür. Nəhayət, iqtidar daxilində də müəyyən cəhdlər hiss olunur. Bütün bunları nəzərə alsaq siyasi fəallığın yüksələcəyi qənaətindeyəm. Hesab edirəm ki, Seçki Məcəlləsini, seçki komissiyalarını əhatə eləyən ciddi bir seçki islahatları aparılması və bundan sonra növbədənən parlament seçkilərinin keçirilməsi ölkədə ciddi islahat olar".

ƏTİBAR SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Əli İnsanov həbsdən alovlu çıxdı və...susdu - mübhəm

Musa Quliyev: "Yaşlı adamdır, oturub evində, siyasətdən kənardır"

Bəxtiyar Sadiqov: "Elə bildi ki, hamısı başına toplanacaq, ətəyindən öpəcəklər"

Sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanov əfv fərmanı ilə azadlığa buraxıldıktan sonra odlu-alovlu çıxışlar edirdi, mətbuat konfransı keçirəcəyini anons etmişdi, gah Şəhidlər Xiyabanına baş çəkirdi, gah mübarizə aparacağını söyləyirdi.

Amma Ə.İnsanov qəfildən səhnədən çəkildi, danışmadı, mətbuat konfransı keçirmədi və susmağa üstünlük verdi. Halbuki onun bəyanatı ciddi müzakirələrə yol açmışdı, müxtəlif təhlillər aparılırdı, proqnozlar səsləndirdi, ehtimallar irəli sürülürdü. Analitiklər onun müxalifətə qoşulacağını, kimisi Milli Şura ilə birgə olacağını yazırdı, kimisi regional faktorları irəli çəkirdi. Lakin bunların heç biri baş vermədi.

Bu barədə sualımızı cavablandıran deputat Musa Quliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ə.İnsanov növbəti siyasi addımları atarsa, ona fikir bildirmək olar: "Kimə maraqlıdır ki, Əli İnsanov

Əli İnsanov

nə edir? Onun fəaliyyətində hər hansı bir addım olmadığına görə münasibət bildirməyə əsas görmürəm.

Yaşlı adamdır, oturub evində, siyasətdən kənar vətəndaşdır. Nə vaxtsa siyasi addımı olarsa, danışmaq olar. Əli İnsanov personasına xüsusi diqqət yetir-

iqtsadiyyatında nələr dəyişibse, onun xəbəri yoxdur, ona görə həbsdən çıxan kimi gurultulu bəyanat verdi. Elə bildi ki, hamısı başına toplanacaq, bunu vəzifəyə gətirəcək, sonra ətəyindən öpəcəklər. Amma xalqın siyasi şüuru var və insanlar görür ki, cənab prezident sosial problemləri həll edir, əhalinin maddi rifahını yaxşılaşdırır, böyük iqtisadi, beynəlxalq layihələr həyata keçirir, Qarabağ məsələsinin həllində prinsiplərdə mövqedə dayanıb.

Ona görə də Əli İnsanovun nə nüfuzu, nə gücü var ki, insanların bir isteyini yerinə yetirə bilsin. Hazırda çəkilib oturub evində, sakit, normal həyat yaşayır. Prezidentin ona başısladığı azadlığın mahiyyətini anlayıb və belə davam etsə daha yaxşıdır. Azərbaycan sabit, inkişafda olan ölkədir və xalq populist fikirlərə, boş vədlərə inanmır".

EMİL SALAMOĞLU,
"Yeni Müsavat"

Aprelin 15-də Azərbaycan Xalq Hərəkatının növbəti toplantısı Azərbaycan Liberal Demokrat Partiyasının qarargahında keçirildi. Musavat.com xəbər verir ki, dönəm sədri AĞ Partiyanın sədri Tural Abbaslı olsa da, iclası Klasik Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin (KAXCP) sədri Mirmahmud Mirəlioğlu idarə edirdi. T.Abbaslı toplantının başlamasından dəqiqələr sonra iclasa qatıldı.

Öncə Boz Qurd Partiyasının rəhbəri İsgəndər Həmidov çıxış edərək bölgələrdə AXH-nin təsis konfransları barədə məlumat verdi.

Daha sonra Azadlıq Partiyasının rəhbəri Əhməd Oruc daha öncəki toplantılardan birində İ.Həmidovla T.Abbaslı arasında yaranan gərginlikdən sonra bəşinci tərəflərin keçirdiyi görüş barədə danışdı. Dedi ki, həmin görüşdə AXH-də önlənməsi zəruri olan bütün məsələlər öz həllini tapıb: "Azərbaycan Xalq Hərəkatına olan inam o qədər böyükdür ki, onu mütləq davam etdirməliyik. Hər hansı bir sınıma, parçalanmaya əsas verəcək heç bir addım olmamalıdır. Gərginlik yaradacaq heç nə yoxdur. Keçdi getdi".

İdarə heyəti üzvləri həmçinin quruma qoşulmaq istəyən şəxslərlə bağlı da məlumat verib.

İslam Partiyasının rəhbəri Hacı Taleh isə Milli Şurada olanların bu hərəkata qarşı süni yollarla təxribat yaratdıqlarını dedi: "Milli Şura adlı təşkilat gözləmə mövqeyindədir, cəmiyyətin dərdinə dəyməyən hərəkatdır. Buradan onlara xəbərdarlıq edərəm".

Azadlıq Partiyasının rəhbəri Əhməd Oruc isə iki ayrı qurumun Qarabağ toplantısının olmasının doğru olmadığını dedi. Onun fikrincə, AXH və Qarabağ Komitəsi ayrı-ayrılıqda Qarabağ toplantısı keçirməkdənsə, ortaq tədbir daha məqsəduşundur.

Tədbirə qatılardan sonra söz alan T.Abbaslı isə dedi ki, AXH daxilində heç də bütün məsələlər öz həllini tapmayıb. Çıxışçı öncə prosedura etiraz etdi. Dedi ki, dönəm sədri olmasına baxmayaraq, hansı əsasla toplantının M.Mirəlioğlu tərəfindən idarə olunmasının qaranlıq qaldığını bildirdi. O, iclasın özü yox, M.Mirəlioğlu tərəfindən aparılmasının sanki onun hansısa səhvə görə cəzalandırılması kimi qiymətləndiriləcəyini də istisna etmədi:

Xalq Hərəkatının toplantısında növbəti qalmaqal - gizli səs yazısı ittihamları

İsgəndər Həmidov: "Mən hər şeyə inanmaya bilərəm, amma qulaqlarıma inanıram"

Ağasif Şakiroğlu: "Komissiya yaradılsın, Qurban bəyin və Tural bəyin səs yazıları araşdırılsın"

Tural Abbaslı: "Hətta o, mənim səs yazım olsaydı belə, deyərdim, "yaxşı edirəm, kimdənsə xoşum gəlmir"

"Baxanlar var, izləyənlər var. Guya Tural burada nəşə səhv edib. Tural iclası aparmasın. Sülh olsun, barışıq olsun, o öz yerində. Amma istərdim ki, bu məsələ ilə bağlı Mirmahmud bəy məlumat versin. Bu iradım da bugünkü protokola düşsün".

M.Mirəlioğlu isə iradın obyektiv və ədalətli olmasına baxmayaraq, iclasın T.Abbaslı tərəfindən aparılmamasının səbəblərini bildirdi. Onun sözlərinə görə, T.Abbaslının məhkəməyə getməsi, toplantıya yubanması faktı iclasın sonuncu tərəfindən aparılmaması qərarına səbəb olub: "Bu toplantı mənim aparmağıma hər kəs razı olub, bir mən əleyhinə olmuşam".

AXH üzvü Mətləb Mütəllimli isə T.Abbaslı ilə Qurban Məmmədov arasında aparıldığı iddia olunan yazışma məsələsini öz aralarında araşdırdıqlarını dedi. Onun sözlərinə görə, ortaya çıxan sübutlar əsasında bu yazışmanın tərəflərə aid olmadığı bilinib: "Belə saxta şeylərlə hərəkata təsir etmək istəyirlər. Biz də imkan daxilində belə təxribata inanmayaq. Belə hallar bizi tez-tez hövsələdən çıxarar. Biz özümüz də o fikirdəyik ki, belə hadisələr bizi narahat etməməlidir".

İ.Həmidov isə dedi ki, o yazışmanı mediaya ötürən, o formada təqdim edən şəxs vicdansız və əxlaq anlayışı olmayan adamdır. Onun sözlərinə görə, ümumiyyətlə, T.Abbaslı haqda heç kim elə düşünmür. "Mən hər şeyə inanmaya bilərəm. Amma qulaqlarıma inanıram" deyən İ.Həmidov bu təxribatın müəlliflərinin T.Abbaslının öz ətrafında olan adamlar olduğunu vurğuladı.

AXH İdarə Heyətinin üzvü Süleyman Əliyev isə bu toplantıdan 4 iyun Gəncə qiyamının iyi gəldiyini dedi. O, özünü T.Abbaslıya tutaraq, "Siz niyə gəldiz? Gələn kimi gərginlik yaratdız" deyərək sual verdi. T.Abbaslı isə istehza ilə "Özümü təmizə çıxarmaq üçün gəldim" cavabını verdi.

AXH üzvü Elşad Musayev ortada səs yazısı olsa da, onun canlı yayında səsləndirilməsinin düzgün olmadığını dedi. "Kime reklam edirik? Kime göstəririk?" deyən E.Musayevə görə, bu məsələni gərginləşdirmək istəyənlər AXH-nin dağıdılmasında maraqlıdır: "AXH-ni dağıtmaq üçün bütün qüvvələr səfərbər olub. Kim bu idarə heyətində təmsil olunacaqsa, bizi dağıtmaq istəyənlərə qarşı olsun. Biz birlikdə güclüyük".

Toplantıya görüntülü zənglə

gəlmir".

Toplantı zamanı T.Abbaslının sözlünə müdaxilə edən S.Əliyevlə onun arasında gərginlik yaşandı. M.Mirəlioğlu isə öz növbəsində T.Abbaslına replikalara uymaqda ittiham etdi.

Gələcək Azərbaycan Partiyasının (GAP) sədri Ağasif Şakiroğlu qarşı tərəfin spekuliyasına etdiyini, səs yazılarının ortaya çıxarılmasının vacibliyini vurğuladı: "Komissiya yaradılsın, Qurban bəyin və Tural bəyin səs yazıları araşdırılsın. Onunla bağlı komissiya qərar versin. Daha bir iradım isə odur ki, bir neçə gün qabaq Qurban Məmmədov musavat.com-un canlı yayınına çıxıb dedi ki, artıq Azərbaycan Xalq Hərəkatından istefa verir. Sırası üzümüz olmayan adam niyə bizim toplantıya qatılır?"

Müzakirələr zamanı səs yazılarının dinlənilib-dinlənilməsi ilə bağlı iclasda fikir ayrılığı yaşandı. Şəffaflyq üçün səs yazılarını dinləməyin vacibliyini bildirenlərlə yanaşı, bunu mediaya açıq iclasda etməyin doğru olmadığını da deyənlər oldu.

İH üzvü Ramiz Tağıyev bu problemin yaranmasını Q.Məmmədovun pafoslu danışığının nəticəsi adlandırdı.

Ə.Oruc "səs yazılarını ifşaya başlasaq, bunun altından çıxar bilmərik" dedi. "Örtülü bazar, dostluq pozar" deyən İ.Həmidov isə səs yazılarının dinlənilməsinə tələb etdi: "Telefon danışığının yayılmasının tərəfindəyəm. Bu savaşa son qoyulmalıdır. Qurban bəy hazırda mühacirətdədir. Mən təklif edirəm, səs yazılarını dinləyək. Onda biləcəyik ki, kimdə nə qədər həqiqət var. Amma AXH-ni heç kim dağıda bilməz".

Yenidən görüntülü zənglə iclasa qatılan Q.Məmmədov yaxın günlərdə Namiq adlı keçmiş polis rəisini efirə dəvət edib, bir çox həqiqətləri üzə çıxaracağını dedi: "Son bir həftədə bir neçə dəqiqəlik mesaj yolladım ki, mənə dair nə deyirlərsə, iki qardaş arasında həll edək. İstəyirəm ki, hamı bilsin. Bundan ona söz deyən agentdilər. Guya Turalla mənim aramdakı danışığa istinad edən hər kəs cəzalandırılmalıdır. O səs yazıları nədir? Nəmət Pənahlı özünü çox ağıllı hesab edir".

İdarə Heyətinin üzvü, sabiq müdafiə naziri Rəhim Qaziyev isə "Buranı biz dağıtmasaq, heç kim dağıda bilməz" dedi. O, toplantıda qurumdan istefa vermək istədiyini dedi.

Musavat.com xəbər verir ki, R.Qaziyev yaşlı, yorğun olmasa, eləcə də quruma fayda verə bilmədiyini düşünərək, istefasının müzakirəsiz qəbulunu istədi. Amma toplantıda müzakirə zamanı İH üzvləri bildirdilər ki, qurumun əsasnaməsinə görə, bunun üçün R.Qaziyevin yazılı olaraq müraciəti şərtidir. Prosedurlar bunu tələb etdiyi üçün R.Qaziyevin istefası bu toplantıda qəbul edilmədi.

İclası aparan M.Mirəlioğlu isə sonda bildirdi ki, qaldırılan məsələ komissiyaya həvalə olunub və ekspertizadan keçiriləcək.

Sevinc TELMANQIZI,
Musavat.com

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi 432 nəfəri işə götürəcək

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (KTN) 432 inzibati vakant dövlət qulluğu vəzifəsinə qəbul elan edib.

Nazirlikdən ONA-ya bildirilib ki, aprelin 15-dən bu vakant vəzifələr üzrə sənəd qəbulu başlayıb. Müsahibəyə təqdim olunmuş vakant vəzifələr üzrə vəzifə təlimatları, müsahibə proqramları Dövlət İmtahan Mərkəzinin internet portalında yerləşdirilib.

Müsahibə mərhələsi üzrə qeydiyyat mayın 15-dək davam edəcək.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi hüquqşünas, aqrar sahədə ixtisas almış aqronom, bioloq, zooloq, baytar, torpaq üzrə mütəxəssis və zoomütəxəssisləri, maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti üzrə müvafiq ixtisası olan şəxsləri müsahibələrdə iştiraka dəvət edir.

Təqdim olunan vakant vəzifələr Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Mərkəzi Aparatı, Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzlərində bitkiçilik və heyvandarlıq sektoru, maliyyə-təsərrüfat sektoru üzrə müəyyənənib.

Elanla aşağıdakı link vasitəsilə tanış olmaq mümkündür:

<http://eservices.dim.gov.az/dqq/Report/MsbMshVa-kUzreHesabat?ElanID=268&DoKod=208>

<http://eservices.dim.gov.az/dqq/Report/MsbMshVa-kUzreHesabat?ElanID=267&DoKod=208>

Bakıda Narkotiklərlə Mübarizə üzrə XXXVI Beynəlxalq Konfrans (IDEC) keçirilir. Beynəlxalq Konfransın Azərbaycanda keçirilməsi barədə ABŞ Ədliyyə Departamentinin Narkotiklərlə Mübarizə Administrasiyasının təklifi olub. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin 2018-ci il 15 noyabr tarixli sərəncamı ilə Narkotiklərlə Mübarizə üzrə XXXVI Beynəlxalq Konfransın 2019-cu ildə Bakı şəhərində keçirilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsi yaradılıb.

Beynəlxalq konfrans narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı dünyada mövcud olan müasir mübarizə üsullarından ölkə mütəxəssislərinin bəhrələnməsinə şərait yaradacaq.

Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının üzvü, Azərbaycan Milli Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumunun prezidenti Rauf Zeyni Azərbaycanın belə bir konfransa ev sahibliyi etməsinin çox yaxşı olduğunu düşünür: "Bu çox mötəbər bir formattır. Narkotiklərlə mübarizə sahəsində ölkəmiz üçün vacib tədbirdir. Belə tədbirlərin keçirilməsi planlaşdırılarkən ölkənin bu sahədə rolu nəzərə alınır. Eyni zamanda ölkənin özünün də belə tədbirə ev sahibliyi etmək razılığı olmalıdır. ABŞ Ədliyyə Departamentinin də belə tədbirlərlə bağlı bütün mənalarda rəyi nəzərə alınır. Bu qədar də belə tədbirlər İtaliyada və digər ölkələrdə baş tutub. Yaxşı oldu ki, İlham Əliyevin sərəncamı ilə bu konfrans Bakıda baş tutdu. 130 ölkədən 600-a qədər nümayəndə gəldi. Bu çox böyük hadisədir. Narkotiklərlə mübarizə ilə bağlı ilk dəfədir ki, Azərbaycanda belə mötəbər tədbir keçirilir".

"Bu tədbir Azərbaycana nə verə bilər" sualına Rauf Zeyni belə cavab verdi: "Konfransdakı

Bakıda beynəlxalq anti-narkotik konfransı keçirilir

Rauf Zeyni: "Narkotiklərlə mübarizə ilə bağlı ilk dəfədir ki, Azərbaycanda belə mötəbər tədbir keçirilir"

məruzələrdə də qeyd olundu ki, dünyada mövcud olan bəşəri belə yalnız bizim hamımızın birgə mübarizəmizi gücləndirməklə, yeni metodologiyalar yaratmaqla, işləyib hazırlamaqla, yeni yanaşmalar tətbiq etməklə, birgə səylər göstərməklə narkomaniya beləsindən yaxa qurtara bilərik. Bu baxımdan Azərbaycanda bu masştabda konfransın keçirilməsi müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. 3 gün ərzində davətli ölkələrdən sahə üzrə peşəkarların toplanıb müzakirələr aparması, panel müzakirələr də nəzərdə tutulur. Demək, ortaya bu sahə ilə

bağlı uyğun fəaliyyət də çıxacaq. Narkotransit Azərbaycan üzərindən keçir. İşğal olunmuş ərazilərimizdən Ermənistan tərəfi narkotransit üçün istifadə edir. Həm də diqqətə bu məqama yönəlmək baxımından konfransın əhəmiyyəti var. Konfransa qatılan 130 ölkə Azərbaycanın 20 faiz ərazilərinin işğal altında olması, həmin ərazilərdən Ermənistan tərəfinin razılığı ilə beynəlxalq narkomafiyaların narkotik daşımaları faktına diqqət çəkilir".

Bakı-Tiflis-Qars dəmiryol xətti istifadəyə verildəndən sonra ölkəmiz üzərindən narkotranzi-

tin artacağı haqda fikirlər səsləndirilir. Rauf Zeyni deyir ki, Azərbaycan böyük lojistika mərkəzinə çevrilməklə yük daşımalarnın həcmi genişləniş: "Əlbəttə ki, bundan narkomafiyaların da yararlanma cəhdləri qaçılmazdır. Narkomafiyaların belə məsələlərdən öz maraqları çərçivəsində istifadə etməyə cəhd edə cəyi mümkündür. Bizneslərinin genişləndirmə üçün hər vasitəyə əl atırlar. Belə konfranslar Azərbaycanı belə əməllərin qarşısının alınmasına səfərbər edir. Azərbaycan müstəqilliyini, təhlükəsizliyini qorumaqdan ötrü bu sahəyə diqqətə gücləndirməli, hüquq-mühafizə orqanları öz fəaliyyətini daha da kəşərlə etməlidir".

Rauf Zeyni dünyada narkomaniyaya qarşı mübarizədə aparıcı dövlətlərin yeni çağırışlara verdikləri qarşılığın mahiyyəti haqda danışır. Deyir ki, Kolumbiya, Meksika və bu qəbildən olan narkotiklərlə mübarizə təcrübəsinə sahib dövlətlərin praktikasında istifadə olunmalıdır: "Qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıqların qurulması vacibdir. Bu gün narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinin gələn gəliş dünyə ticarətinin 8 faizini təşkil edir. Bu olduqca böyük, astronomik

rəqəmdir. Biz bu gün narkotiklərin qanunsuz ticarətinə qarşı bu sahədə təcrübəsi olan dövlətlərlə birgə mübarizə aparmasaq, narkomaniya bəşəriyyətin böyük bəlasına çevriləcək".

Rauf Zeyni deyir ki, konfransda Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Narkotiklərlə Mübarizə İdarəsinin rəisi, general Həzi Aslanov Azərbaycanda bu sahə ilə bağlı dövlət proqramlarından danışır: "2019-2024-cü illər üçün Narkomaniya və Narkotik vasitələrlə mübarizə üzrə Dövlət Proqramı həyata keçirilir. Konfransda general Azərbaycan ərazisindən keçən bir neçə marşrutun ləğv edilməsi ilə bağlı məruzə etdi. Hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən aparılan tədbirlərlə bağlı açıqlama verdi. Bu gün Azərbaycanın iqtisadi, beynəlxalq əhəmiyyəti artır. Bununla yanaşı, narkomafiyalar üçün də yeni imkanlar yaranır. Bu baxımdan yeni çağırışlara qoşularaq beynəlxalq təcrübəni öyrəniş ölkəmizdə, regiondan olan narkomafiyalara qarşı kəşərlə mübarizə aparmalıyıq. Bu istiqamətdə vətəndaş cəmiyyətinin, medianın üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Azərbaycanda vətəndaşların, xüsusilə gənclərin bu bəlaya düşər olma-

ması üçün tədbirlər görməliyik".

"Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı real mübarizə varkən narkomanların sayının artması nə ilə əlaqəlidir" sualına Rauf Zeyni belə cavab verdi: "Mübarizə ən yüksək səviyyədə aparılır. 2018-ci ildə Azərbaycanda qanunsuz dövriyyədən 8 min ton narkotik çıxarıldı. Bu, hüquq-mühafizə orqanlarının gərgin əməyi nəticəsində dövriyyədən çıxarılan narkotik vasitələrdir. Mübarizənin effektiv olması, gücləndirilməsi narkomafiyaların da yeni iş üsullarına müraciət etməsi ilə nəticələnir. Hüquq-mühafizə orqanları narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı addımları genişləndirdikcə, qarşı tərəf də fəaliyyətini davam etdirmək yollarını axtarır. Bu məsələdə Azərbaycanın hərtərəfli fəaliyyətini gücləndirməsinə çox böyük ehtiyac var. Bu belə get-gədə artmaqdadır. Ölkəmiz də bu məsələdən şüurlanmalıyıq. Hüquq-mühafizə orqanları da fəaliyyətini gücləndirməlidir. Düşünürəm ki, keçirilən konfransda müzakirə edilən narkotiklərlə qarşı mübarizədə problemlər və çıxış yollarının tapılması ümumilikdə Azərbaycanla yanaşı regionda bu sahədə durumunun yaxşılaşmasına xidmət edəcək".

□ E.MƏMMƏDLİYEV, "Yeni Müsavat"

Məktəblinin intihar olayında adı keçən başçı müavini danışdı

Xalidə Bayramova "Həmin videonu mən çəkməmişəm" deyir; hüquqşünas: "Direktor nəinki hüquq, həm də cəmiyyət qarşısında cavab verməlidir"

On gündən çoxdur ki, ölkə mətbuatında müzakirə edilən əsas məsələlərdən biri yeniyetmə Elinanın intiharı, bu hadisə ilə bağlı detallardır. Ölkə rəhbərliyi məktəbli qızın intihar hadisəsini nəzarətə götürüb.

Baş Prokurorluqdan da məlumat yayılaraq bildirilib ki, Elina Hacıyevanın təhsil aldığı məktəbin üçüncü mərtəbəsindən özünü ataraq intihara cəhd etməsi faktı ilə bağlı Cinayət Məcəlləsinin "Özünü öldürmə həddinə çatdırma" maddəsi ilə cinayət işi başlatılıb, şagirdin təhsil aldığı məktəb və sinif rəhbərliyi, habelə digər şahidlər dindirilib. Məlumatlara görə, intihar hadisəsindən sonra məktəbli qızı direktorun otağında sorğu-sual edən Səbəyel Rayon İcra Hakimiyyətinin müavini Xalidə Bayramova da ifadə vermək üçün Bakı Şəhər Prokurorluğuna çağırılıb, hadisə ilə bağlı ifadəsi alınmış.

Cinayət işi üzrə istintaq davam edir. Ötən həftə isə Təhsil Na-

zirliyi məktəbin direktorunu, onun müavinini və psixoloqu işdən azad edib.

Ötən gün Xalidə Bayramova Bakı Şəhər Prokurorluğunda ifadə verməsi ilə bağlı xəbərə münasibət bildirib.

Sözügədən məsələ ilə bağlı Unikal.org-a açıqlama verən Səbəyel Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Xalidə Bayramova Bakı Şəhər Prokurorluğuna gəlməsini təsdiqləyib: "Bəli, prokurorluğa getmişəm. Bəzi sənədlər tələb olunurdu. Həmin sənədləri təqdim etmək üçün prokurorluğa getmişəm. Onu qeyd edim ki, sosial şəbəkələrdə yayılan videonu mən çəkməmişəm. Bu barədə prokurorluqda istintaq bitəndən

sonra ictimaiyyətə daha geniş açıqlama verəcəm".

Əməkdar artist Röya Ayxan 162 sayılı məktəbdə intihar edən Elina Hacıyeva ilə bağlı paylaşım edib. Müğənni İnstaqram səhifəsində məktəblinin intihardan sonrakı videonu yayıb. Röya qeyd

edib ki, E. Hacıyeva ilə söhbət edən xanım Səbəyel Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Xalidə Bayramovadır.

Təbii ki, bu hadisədə daha çox məktəbin direktorunun, hazırda vəzifəsindən kənarlaşdırılan Sevinc Abbasovanın adı hallanır.

Əksəriyyət direktorun təkə vətənsindən kənarlaşdırılması ilə razılaşmış, onun cinayət məsuliyyətinə cəlb olunaraq, həbs edilməsini tələb edir. Belə ki, hadisənin gedişatında çox tükürpədicə məqamlar ortaya çıxıb. Direktor intihar edən yeniyetmə qıza yardım etmək, təcili yardım çağırmaq əvəzinə, 2 saat otağında saxlayaraq videogörüntü ilə onu sorğu-suala tutub, hadisəni ört-basdır etməyə çalışıb. 2 saat sonra hadisə yerinə gələn təcili yardım əməkdaşlarına isə qızın zəhərləndiyini bildirib, nəticədə məktəbli qız Toksikologiya Mərkəzinə aparılıb. Onun özünü binadan atdığı məlum olduqdan sonra digər xəstəxanaya aparılıb. Bu azmış kimi, yeniyetmə qızın faciəvi ölümündən sonra mətbuatda, sosial şəbəkələrdə direktorun Elina və ailəsi barəsində dediyi təhqir dolu səs yazısı yayıldı. Sitat: "Yazın ki, pozğun, uğursuz ailənin uşağıdır. Valideyn ikinci dəfə ərə gedib, balaca uşaqları var və bununla maraqlanmayıb".

Baş verənlərlə bağlı direktoru hansı cəza gözləyir?

Məsələ ilə bağlı hüquqşünas Əlövsət Allahverdiyev "Yeni Müsavat"a danışır. O deyir ki, bir vətəndaş kimi o da ölkə mətbuatından bu məsələ ilə bağlı məlumatları yaxından izləyir: "Hazırda ki-min hansı formada təqsirkar oldu-ğu barədə dəqiq fikir söyləyə bilmərik. Yalnız hüquq-mühafizə orqanlarının araşdırmasından sonra bu məsələ aydın olacaq. Təkə məktəb direktoru deyil, adi bir şəxs belə intihar edən yeniyetmə uşağın köməksiz vəziyyətini görərək, bilərəkdən ona yardım etmirsə, təcili yardım çağırırsa, iki saat ota-

ğında saxlayırsa, əlbəttə ki, cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdır. Yeni ölüm vəziyyətində olan şəxsə köməklik göstərilməsinin özü bir cinayətdir. Bu, faktı gizlətmək kimi də təsvif edilə bilər.

Mətbuatda yayılan məlumatlardan belə aydın olur ki, Elina intihar etdikdən sonra iki saat ərzində təcili yardım çağırılmayıb. Videodan da görünür ki, qız ağır vəziyyətdədir, amma o, videogörüntü ilə onu sorğu-suala çəkir. Bu, insanlıqdan kənar davranışdır.

Üstəlik, təcili yardım gəldikdə yeniyetmə qızın zəhərləndiyi deyilib. Bu səbəbdən onu toksikologiyaya aparıblar. Sonradan qızın zəhərlənmədiyini, özünü binadan atdığı məlum olduqda başqa xəstəxanaya aparılıb. Bütün bunların hamısı dərindən araşdırılacaq".

Hüquqşünas onu da qeyd etdi ki, direktor həqiqətən yeniyetmə qız və ailəsi barəsində nalayiq sözlər işlədibse, buna görə də məsuliyyət daşıyacaq: "Ola bilsin ki, direktor məsələni bu cür ört-basdır etmək istəyib, onun əxlaqsız olması barədə fikirlər yaratmağa çalışıb. Bu, həqiqətdirsə, direktor nəinki hüquq, həm də cəmiyyət qarşısında cavab verməlidir. Əlbəttə ki, direktor cinayət məsuliyyətindən kənar qala bilməyəcək. Əgər belə olarsa, məktəblərdə bu cür hadisələr yenidən baş verəcək, tendensiya halını alacaq. Buna görə də bu məsələdə güzəştə getmək olmaz. Amma məlum olduğu kimi, məsələ artıq ölkə rəhbərinin də nəzarətindədir. Ona görə ümid etmək olar ki, hadisə obyektiv şəkildə araşdırılacaq, günahkarlar öz cəzasını layiqli cəza alacaq".

□ Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Türkiyə S-400 və F-35 mövzusunda görə ABŞ və Rusiya arasında seçime məcbur edilir. Məlum olduğu kimi, 2017-ci ildə Rusiya və Türkiyə arasında uzun müzakirələrdən sonra S-400 zenit-raket komplekslərinin alınması ilə bağlı müqavilə imzalanıb. Həmin anlaşmaya əsasən bu ilin payızında S-400-lərin ilk partiyası Türkiyəyə təhvil verilecək.

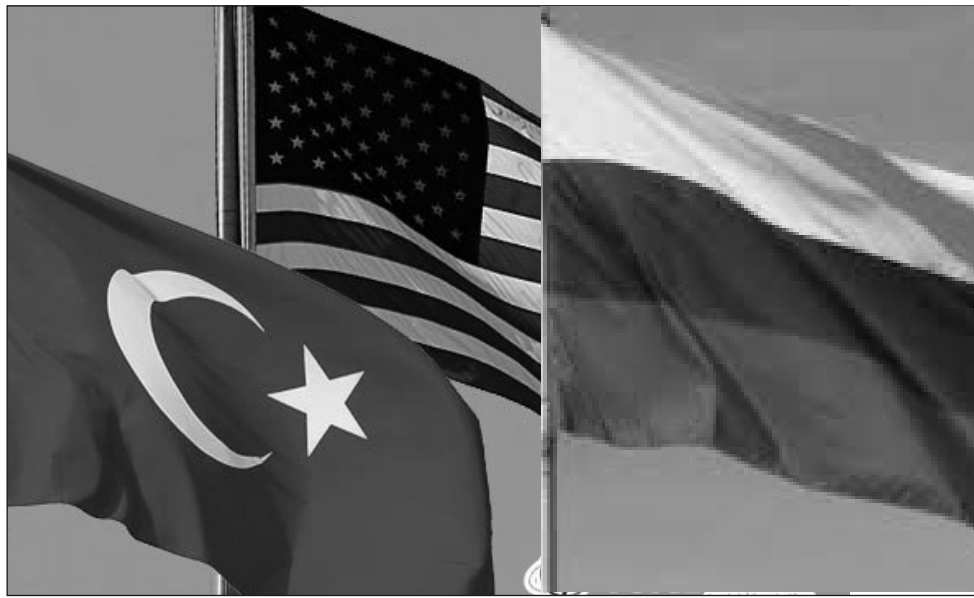
Ancaq Türkiyənin bu addımı Vaşinqtonda narazılıqla qarşılanıb. ABŞ hökuməti ötən ilin dekabrında Türkiyəyə "Patriot" zenit-raket kompleksinin satışına icazə verib. Ancaq Ankara bəyan edib ki, Rusiya ilə bağlanmış anlaşmadan geri çəkiləcəkdir. Bundan sonra isə ABŞ Dövlət Departamenti bəyan edib ki, Türkiyə F-35 yeni nəsil qırıcı istehsalı proqramından çıxarıla bilər. ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeo isə bildirib ki, texniki olaraq F-35 və S-400-lərin eyni vaxtda istifadə olunması mümkün deyil. Lakin Ankara həm S-400, həm də F-35 almaqda israr edir.

Məlum olduğu kimi, bir neçə ölkənin ortaq layihəsi olan yeni nəsil F-35 qırıcısı layihəsinə Türkiyə də daxildir. Layihədə 12 milyard dollar payı olan Türkiyə eyni zamanda F-35-lərin bir sıra detallarını istehsal edir. O da məlumdur ki, Türkiyə artıq iki ədəd F-35 təhvil alıb.

Türkiyə və ABŞ arasında bu müzakirə və artan gərginlik isə Rusiyada diqqətlə izlənilir. Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov bildirib ki, Rusiya hökuməti Ərdəğanın ABŞ-a müqavimətini məmnuniyyətlə qarşılayır. Eyni zamanda deyib ki, yalnız bu cür dayanmaqla azad və bərabərhüquqlu dialoqun qurulması mümkündür. Xatırladaq ki, prezident Ərdəğan ötən həftə bildirib ki, hara getsələr onlardan S-400-lərlə bağlı fikirlərini soruşurlar. Ər-

Türkiyə ilə Amerikanın "arasına girən" S-400 və F-35-lər

Türkiyə 67 illik prosesi dəyişir; Moskva məmnundur, Vaşinqton isə sanksiyalarla hədələyir

Sitat: "Həqiqətən də Türkiyəyə çox ciddi təzyiq edirlər. Prezident Ərdəğanın sərt və lider duruşunu məmnuniyyətlə qarşılayırıq".

Eyni zamanda deyib ki, yalnız bu cür dayanmaqla azad və bərabərhüquqlu dialoqun qurulması mümkündür. Xatırladaq ki, prezident Ərdəğan ötən həftə bildirib ki, hara getsələr onlardan S-400-lərlə bağlı fikirlərini soruşurlar. Ər-

doğan deyib ki, bir çox yerlərdən Rusiyadan hava hücumundan müdafiə sistemini almamaları üçün təzyiq edilir, lakin onlar vaz keçməyəcəklər. Türkiyə prezidenti S-400-lərin ilk partiyasını iyul ayında təhvil alına biləcəyini deyib.

Aydın məsələdir ki, Türkiyənin bu cür dayanması, 67 illik NATO üzvü olan bir ölkənin ABŞ-dan imtina edərək məhz Rusiyanı seçməsi siyasi ba-

xımdan Rusiyanın qazancıdır. Üstəlik, bu işin həm də ciddi maddi uğuru var. Rusiya Türkiyəyə 2,5 milyard dollar dəyərinə hava hücumundan müdafiə batareyaları satır. Hazırda Qərbin ağır sanksiyaları ilə üz-üzə olan Rusiya üçün bu məbləğ böyük bir uğurdur. Üstəlik, bu satış aktiv hərbi əməliyyatlar aparən Türkiyə və Rusiya arasında silah və texnika satışını canlandırma bilər. Bu isə

davamlı bazar deməkdir.

S-400 zenit-raket kompleksləri ilə bağlı Rusiya və Türkiyə arasında başlanan razılaşma ABŞ və Türkiyə arasında gərginliyin əsas səbəblərdən biri kimi göstərilir. Vaşinqton Ankaranı dəfələrlə təhdid edib ki, Türkiyə S-400 alarsa, "Patriot" ala bilməyəcək, eyni zamanda, F-35 proqramında iştirakı riskə girə, ABŞ-ın sanksiyalarına məruz qala bilər.

Hələ 2017-ci ildə o zaman sağ olan senator Con Makkeyn prezident Trampa müraciət edərək ABŞ-ın "Rəqiblərlə sanksiyalar vasitəsilə mübarizə" Qanunu çərçivəsində Türkiyəyə qarşı sanksiyalar tətbiq olunmasını istəyib.

O da bəllidir ki, indi Ankara və Vaşinqton arasında soyuqluğun yeganə səbəbi S-400 deyil. 2013-cü ildə ABŞ və Türkiyə arasında Suriya münaqişəsinə münasibətdə fikir ayrılığı yaranıb. Daha sonra Vaşinqton Türkiyənin etirazlarına rəğmən Ankaranın terror təşkilatı elan etdiyi PYD ilə əməkdaşlıq edib və etməkdə

davam edir. Daha sonra isə 2016-cı il 15 iyul qiyam cəhdindən sonra Ankara və Vaşinqton arasında gərginlik daha qabarıq görünməyə başlayıb. Lakin 2016-cı ildə respublikaçı Trampın seçilməsi Ankarada vəziyyətin düzələcəyinə ümid yaratsa da, Türkiyə ilə münasibətlərdə demək olar ki, heç bir ciddi dəyişiklik etməyib.

Ötən ay isə məlum olub ki, ABŞ prezidenti Türkiyəni əsasən inkişaf etməkdə olan ölkələrə tətbiq olunan bəzi məhsulların Amerikaya gömrüksüz daxil olmasına icazə verən "Ümumi Tənzimləmə Sistemi" (GTS) proqramından çıxarmağa hazırlaşır. Bununla bağlı Konqresə göndərdiyi məktubda ABŞ prezidenti Türkiyə iqtisadiyyatının inkişaf etməsini göstərib. Ancaq bu addım Ankarada ciddi narazılıq doğurub. Ticarət naziri Ruhsar Pekcan deyib ki, bu addım iki ölkə hökumətləri arasında elan olunan ticarət həcmi genişləndirmək hədəfi ilə ziddiyyət təşkil edir. Eyni zamanda Ankara bəyan edib ki, əgər bu olarsa, Ankara "alternativ bazarlara" üz tutma bilər.

Yeni indi iki ölkə münasibətləri bir neçə tərəfdən pozulmağa doğru gedir. Bunun qarşısını almaq üçün hələlik tərəflərin heç biri geri çəkmək fikrində deyil. Üstəlik, Vaşinqton sanksiyaları sərtləşdirdikcə Türkiyəni özündən daha da uzaqlaşdırır.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Finlandiyada solçular qazandı: dünya sola dönür?

Elşən Mustafayev: "Sol partiya dedikdə postsovet məkanında kommunistləri başa düşürlər"

Əhəd Məmmədli: "Bizdə solçuların hakimiyyətə gəlməsi..."

Son illərdə dünyanın bir sıra ölkələrində solçuluq ideyası sürətlə yayılır. Bu da həmin ölkələrdə keçirilən seçkilərdə özünü açıq şəkildə büruzə verir.

Son olaraq, Finlandiyada keçirilən parlament seçkilərində Sosial Demokrat Partiyası uğur qazanıb. Bu da geniş müzakirələrə yol açıb. Ekspertlərin məsələ ilə bağlı fikirləri müxtəlifdir.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında məsləhətə bu cür şərh verdi: "Avropada hər zaman sollarla mühafizəkarlar (sağlar) arasında rəqabət güclü olub və ənənəvi partiyalar məhz bu ideya daşıyıcılarıdır. Amma sol partiya dedikdə keçmiş postsovet məkanında ancaq kommunistlər kimi başa düşürlər.

Halbuki bunlar sırf sosial demokratlardır və onların seç-

kilərdə qalib gəlməsi normal qəbul olunur. Son 10-15 ildə Avropadakı seçkilərə baxanda görürük ki, bu iki ideya növbəli yer dəyişir.

Amma Almaniya, İngiltərə, İspaniya, Norveç kimi dövlətlərdə mühafizəkarlar (sağlar) uzun müddətdir ki, hakimiyyətdədirlər və sorğular onların hələ bir müddət də qala-

caqlarını göstərir. Ümumiyyətlə, dünyada sosial demokratlar və mühafizəkarların ideyaları arasında məsafə o qədər azalıb ki, hətta bir çox hallarda bir-birlərinin iqtisadi ideyalarından təbliğat kampaniyasında istifadə edirlər. Halbuki 15-20 il öncə belə addımın atılması siyasi intihar demək idi.

Yeni bu iki ideya daşıyıcıları dünyaya hansısa təhlükə vəd etmir. Hazırda Avropada artmaqda olan millətçi partiyalar daha təhlükəlidir. Millətçilər Avropanın bir çox parlamentlərinə fraksiya şəklində daxil olsalar da, hakimiyyət formalışdıracaq gücə malik deyillər. Bu da onu göstərir ki, ölkələrdə belli bir kəsim millətçilik təsiri altına düşsə də, çoxluq yenə ənənəvi partiyaları dəstəkləyir.

Finlandiyadakı seçkilərdə isə 20 il sonra sosial demokratlar üstünlüyü alıblar ki, buna da normal yanaşılmalıdır. Təcrübə göstərir ki, hətta güclü liderin rəhbərliyi altında ən uğurlu iqtisadi siyasət yürüdən bir hökumətdən də seçicilər 10-15 sonra bezirlər və dəyişiklik istəyirlər. Məsələn, bu təcrübəni İngiltərədə Marqaret Tetçer-

rin rəhbərliyi ilə mühafizəkarlar, Toni Bleyerin rəhbərliyi sosial demokratlar yaşayıblar. Belə məsələlər çoxdur. Azərbaycanda isə siyasi partiyaların əksəriyyəti sol ya sağ olmasını bilmir. Onlar üçün iki qrup var sollar (kommunistlər) və digərləri.

Bu yanaşma isə doğru deyil. Azərbaycanda ideoloji istiqamətlər üzrə partiyaların formalaşması üçün siyasi partiyalar institutu təkmilləşməli, siyasi sistem şəffaflaşmalıdır. Belə gedişlə ölkədə ideyalar savaşı olan deyil. Yarandığı gündən iki partiya öz ideoloji xəttini nizamnaməsi ilə elan edib, sağ mühafizəkar olaraq Milli İstiqlal Partiyası və bildiyim qədər Azərbaycan Sosial Demokrat Partiyası".

Politoloq Əhəd Məmmədli Finlandiyada solçuların uğuruna təəccüblənir: "Əvvəla, onu deyim ki, Avropa sağ-mühafizəkarlığa qayıtmaqdadır. Köhnə qitədə etnik millətçilik, dini fundamentalizm yenidən nüfuz almaqdadır. Liberalizm, qlobalizm ideyaları iflasa uğuramaqdadır. O ki qaldı cüzi səs fərqi ilə Finlandiyada solçuların qalib gəlməsinə, əsl

sosializm ilə Skandinaviyadadır. Skandinaviya ölkələrində sosial rifah Avropada ən üst səviyyədədir. Ona görə Finlandiyada solçuların qalib gəlməsində təəccüblü heç nə yoxdur, təəccüblü odur ki, solçular az fərqlə qalib gəldilər. Sosial-demokratlar Avropa ölkələrində ən nüfuzlu siyasi cərəyanlardandı. O cümlədən Skandinaviya ölkələrində sosial-demokratlar illərdir müxtəlif hakimiyyət konfigurasiyalarında iştirak edirlər.

Azərbaycana gəldikdə isə burada solçuların güc olacağını ən azı yaxın zamanlarda düşünürəm. Azərbaycan siyasəti ideoloji mübarizəyə hələ təzə-təzə qədəm qoyur.

Bədnam sol keçmişimizi də nəzərə alsaq, bizdə yenidən solçuların hakimiyyətə gəlməsi mənə inandırıcı görünmür.

Dünyada cərəyan edən hadisələrə baxsaq görürük ki, gələcək mühafizəkar-sağındır. Azərbaycanda da siyasi havanı mühafizəkar-sağ yönümlü türk-islam təfəkkürü bəllirleyəcək".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Havalar isindikə hovuz, üzgüçülük məkanlarına üz tutanların da sayı artmağa başlayır. Təkcə paytaxt Bakıda 100-dən çox üzgüçülük hovuzu var. Təbii ki, bu hovuzların qiymətləri məkan və şərtlərə, yaş təbəqəsinə görə dəyişir. Məsələn, paytaxtda ən bahalı üzgüçülük hovuzu Bakı Su İdman Sarayına məxsusdur. Burada böyükler üçün aylıq ödəniş 105 manat, uşaqlar üçün 30 manat, əlavə məşqçi tələb olunduqda isə ödəniş 3 dəfə artmış olur. Qismən ucuz olan məkan isə "Gənclik" İdman Mərkəzidir. Burada məşqçisiz ödəniş 15 manat, məşqçi ilə 22 manatdır (həftədə 1 dəfə). Digər məkanlarda da qiymətlər 30-70 manat arasında dəyişir.

Bəs hovuzlarda gigiyenik qaydalara əməl olunurmu? Bu barədə nələri bilməli, tələb etməliyik?

Bununla bağlı insanların verdiyi suallardan biri budur: hovuzlar necə təmizlənilir? Qeyd edək ki, hovuzlar əsasən ozon və xlorla dezinfeksiya olunur. Bunun da müsbət və zərərli tərəfləri var. Ozonla təmizlənmə digər üsullardan qismən sürətlidir. Onun sayəsində hovuzda olan mikrob və viruslar tez bir zamanda məhv olur. Lakin unutmamaq olmasın ki, ozon ilə təmizləmədə yalnız cihazdan keçən hissə təmizlənilir, üstə hissə isə sabit qalır. Ozonla təmizlənən hovuzların rəngi göy, xlorla təmizlənən hovuzların rəngi isə şəffaf olur.

Ozon qazından fərqli olaraq xlorla hovuz dezinfeksiya edildikdə hovuzun həm alt, həm də üst hissəsi təmizlənilir. Bunun üçün xlorla təmizlənmə daha populyardır. Eyni zamanda hovuzun xlorlaşdırılması insan bədənində, dərisinə təsir göstərə bilər. Əgər insan sağlamsa, onda heç bir hal müşahidə olunmur. Xəstəhal olan insanlarda isə

Gigiyenik qaydalara əməl olunmayan üzgüçülük hovuzları

"Hovuzda girən şəxslərdən tibbi arayış tələb etmək lazımdır, amma..."

dərində qızartılar, qıcıqlanmalar yarana bilər.

Mütəxəssislər qeyd edir ki, bütün bunlarla yanaşı hovuzda zamanla yaranan yosun, codlaşmanın da qarşısını almaq üçün digər müxtəlif kimyəvi maddələrdən istifadə olunmalıdır.

Daha bir məsələ, hovuz məkanlarında tavanın hündürlüyü ilə bağlıdır. Qaydalara əsasən hovuz olan yerdə tavan ən azı 4 metr hündürlüyündə olmalıdır.

Həmçinin kişilərlə qadınların, böyüklərlə uşaqların eyni hovuzda buraxılması da

doğru hesab edilmir.

Mövzu ilə bağlı tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev "Yeni Müsavat"a danışib. O deyib ki, ilk diqqət edilən məsələlərdən biri hovuzun sahəsinə görə orada neçə nəfərin üzməsidir: "Burada gigiyenik faktorla diqqət etmək lazımdır. Məsələn, əgər hovuzda eyni anda 10 nəfərin üzməsi nəzərdə tutulubsa, amma orada 15 nəfər üzürsə, bu, gigiyenik baxımdan yolverilməzdir. Bundan başqa, hovuzda xəstə adamların çimməsi qadağandır. Ona görə də

hər hovuzda gedən şəxsdən tibbi arayış tələb etmək lazımdır. Təəssüflər olsun ki, bəzən bu tibbi arayışlar formal olaraq verilir. Digər tərəfdən, hovuzun suyu müəyyən dövrədən sonra, o cümlədən sutkada 1 və ya 2 dəfə dəyişdirilməlidir.

Əgər hovuzda üzdükdən sonra dərində allergiya tipli problemlər yaranıbsa, mütəlq həkimə müraciət etmək, bir müddət hovuzdan istifadədən çəkinmək lazımdır.

Əgər şəxsə hovuzda hansısa xəstəlik keçirsə, demək, o hovuzun suyu vax-

tı-vaxtında dəyişilmir və yaxud da ki, xlorlama yetərincə deyil. Ona görə də həmin suda nümünə götürüb suyun təmizlik dərəcəsi yoxlanmalıdır. Daha sonra qərar vermək olar ki, bu su mikroblardan nə dərəcədə təmizlənilib. Çünki həmin su gigiyenik standartlara cavab verməlidir. Bu da xlorlaşma vasitəsilə aparılır. Mikroblar suda uzun müddət qala bilər. Su nə qədər durğun olsa, mikroblar nəinki qalır, hətta çoxalırlar.

Əgər suda xlorlu suyun miqdarı artıq olarsa, bu da insan orqanizmə mənfi təsir göstərə bilər. Əsasən də gözdə, qaraciyərdə yarada bilər".

Bəs hovuz girərkən hansı qaydalara əməl etməliyik?

Demək olar ki, bütün hovuz məkanlarında bu elana rast gəlmək olur - "Hovuzda girməzdən öncə duş qəbul edin". Bir çox hallarda insanların buna əməl etmədiklərinin şahidi olur. Nəticədə hovuzun suyu çirklənmiş, antigigiyenik vəziyyətə düşür.

Həmçinin hovuzda enerjini saxlayan yağma, eynəkədən istifadə etmək lazımdır. Çünki suya tökülən saçlar yağlarla hovuz daxilindəki cihazlara zərər vura bilər. Eyni zamanda suyun tərkibindəki kimyəvi dərmanlar saçın tökülməsinə səbəb ola bilər.

Üzgüçülük məşğul olanlar daha çox yaşayır...

Bəs ümumiyyətlə, üzgüçülük məşğul olmaq insan sağlamlığına necə təsir göstərir? Araşdırmalar onu göstərir ki, üzmək ürək döyüntüsünü nizamlayır, yaş ötdük-cə orqanizminizin zəifləməsi zamanı yarana biləcək xəstəlikləri, ürək infarktı riskini azaldır. Üzgüçülük bütün bədənə çalışdırıcı bir idman növüdür. Vücudun hər bölgəsinin kalori itirməsinə səbəb olur. Eyni zamanda boyun, çiyin, qol və ayaq elastikliyi təmin edir. Əgər əhval-ruhiyyəyiniz yerində deyilsə, hovuzda girsəniz üzmək əhvalınızı qaldırır.

Depressiv və əsəbi halda üzməyin böyük köməyi olur. Hamiləlik zamanı da əks göstəriş yoxdursa, üzmək faydalıdır. Üzmək uzunömürlü olmağa kömək edir. 32 yaşında olan 40 min insan üzərində aparılan araşdırmalar zamanı üzgüçülük məşğul olanların daha uzun yaşadığı sübut olunub.

Üzmə ağciyər funksiyalarının inkişafına kömək edir. Həmçinin oynaqlarında problemi olan insanlar üzmə məşqləri edərlərsə, ağrı nəinki azalar, hətta aradan belə qalxar.

Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

"Cindar Hüseyin" və anası hakim qarşısına çıxarıldı

Fala baxmaq adı ilə dələduzluq edənlərin məhkəməsində gərginlik olub

Fala baxmaq adı ilə vətəndaşların külli miqdarda pulunu dələduzluq yolu ilə ələ keçirməkdə ittiham edilən ana və oğlu hakim qarşısına çıxarıldı.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dələduzluqda təqsirli bilinən Lalə İbrahimova və oğlu Hüseyin Əlizadənin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başlayıb. Hakim Novruz Kərimovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib. Anket məlumatlarında yazılır ki, Lalə İbrahimovanın bir övladı var. O, həyat yoldaşının vəfat etdiyini deyib.

İttiham aktını almadığını deyən L.İbrahimova bunun səbəbini belə izah edib: "Mən etiraz olaraq götürmədim. Çünki iş birtərəfli apar-

lıb. Mən obyektivliyə inanmıram. Bizə qarşı təzyiqlər, haqsızlıqlar olub. Mən məhkəmənin də ədalətli olacağına inanmıram. Heç vəkiliyim

de yoxdur. Belə olan halda məhkəmə necə gedə bilər?"

Hakim təqsirləndirilən şəxsə izah edib ki, onun hakimə sual vermək ixtiyarı yoxdur. Hakim izah edib ki, iş məhkəməyə göndərilib və onlara dövlət hesabına vəkil də təqdim ediləcək.

Lalə İbrahimova dövlət hesabına təyin edilmiş vəkildən imtina etdiyini, özünün başqa vəkille müqavilə bağlayacağını deyib. Hakim bildirib ki, yeni vəkille müqavilə bağlanacağı təqdirdə növbəti mərhələdə iş buraxılacaq.

Prosesdə elan edilib ki, zərərçəkmişlərin bəziləri məhkəməyə mülki iddia təq-

dim etməyib. Məhkəmənin gedişində zərərçəkmişlərlə Lalə İbrahimova arasında mübahisə yaranıb. Tərəflər bir-birinə qarşı ittihamlar səsləndiriblər. Hakimün müdaxiləsindən sonra tərəflər sakitləşib.

Məhkəmə iclası aprelin 22-də davam etdiriləcək.

İttihamla görə, "Cindar Hüseyin" ləqəbi ilə tanınan falçı Hüseyin Əlizadə və onun anası Lalə İbrahimova dələduzluq etdiklərinə görə Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi tərəfindən saxlanılıblar. Hüseyin Əlizadə anası ilə birlikdə bir neçə nəfərə qarşı dələduzluqda ittiham edilir.

Zərərçəkmişlərdən biri

olan Rübabə Ağayeva külli miqdarda pul və qızıl-zinət əşyalarını ana və oğluna verdiyini deyib. Rübabə Ağayeva bildirib ki, "Cindar Hüseyin"ə ümumilikdə 300 min manata yaxın pul - 57 min dollar, 15 min Böyük Britaniya funt sterlini, 47 min manat və 55 min manat dəyərində 600 qram qızıl və zinət əşyaları verib.

Məlumatla görə, "Cindar Hüseyin" in müştəriləri arasında deputatlar və ayrı-ayrı vəzifəli şəxslər də olub. O, cinlərə qonaqlıq vermək, caduları pozmaq adı ilə xeyli insanı aldadıb.

İş üzrə ümumilikdə 13 nəfər zərərçəkmiş var. Onların bəziləri qızıl alveri etmək məqsədilə Lalə İbrahimova ilə tanış olublar. Sonra isə aldadıldıklarını, qızillarının ələ keçirildiyini deyirlər.

İlkin MURADOV, Musavat.com

MÜSAVAT

Son səhifə

N 80 (7250) 16 aprel 2019

İllərlə özünü əlil kimi göstərdi, böyük pullar yedi

İtaliyada uzun illər boyunca özünü əlil kimi təqdim edən dələduz ifşa olunub. Bu barədə "Daily Mail" nəşri xəbər verib. 2007-ci ildə Florensiyadan olan 55 yaşlı Roberto Quqlelm qonşusunun köməyi ilə özünün guya yeriyə bilməməsi ilə bağlı saxta sənəd alıb. 12 il boyunca kişi dövlət təminatı alıb, avto-dayanacaqda əlillər üçün yeri tutur və digər güzəştlərdən yararlanıb.

Həkimləri aldatmaq üçün ağrıkəsici iynələr vururub, fizioterapiyaya gedib və əzələlərinin keyləşməsinə nail olub. Həqiqəti həтта onun yaxın dostları və qohumları da bilmirdilər. O, insanların arasında əlil arabasında gəzir və ancaq evdə, eləcə də şəhər kənarına çıxanda sərbəst yeriyirdi. Vaxt keçdikcə bu şəxs əlillərin hüquqlarının qorunması ilə yerli qəzetlərdə məşğul olmağa başlayıb. O iddia edirdi ki, polisə qulluq edib və bənditlərlə atışmada əlil olub. 2014-cü ildə kişi Vatikan yazıb və öz hekayəsini danışmış. Bundan sonra onu Roma Papası qəbul edib.

9 apreldə Quqlelm istirahətdən Florensiyaya qayıdıb. Hökumət nümayəndələri bildiriblər ki, o, digər insanların köməyi olmadan təyyarədən düşüb. Bundan sonra araşdırma başlanıb. Onun evində quraşdırılan gizli kamera bütün həqiqəti üzə çıxarıb. İstintaq bitənə qədər dələduzu ev həbsində saxlayacaqlar.

Plastik əməliyyat etdirdi, amma burnu düşə bilər

Plastik əməliyyatlar dünya insanının başını bəlaya salır. Gəlincik Kenə bənzəmək üçün plastik əməliyyatlara 430 min dollar pul xərcləyən Rodriqo Alves adlı braziliyalının sağlamlığı üçün ciddi təhlükə yaranıb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, hazırda R.Alvesdə nekroz (dərinin ölməsi) xəstəliyinin əlamətləri özünü göstərir. Bu işə kişinin plastik əməliyyat etdirdiyi burnunu itirməsi ilə nəticələnmə bilər. 32 yaşlı britaniyalı 2004-cü ildən etibarən 42 plastik əməliyyat keçirib. Son əməliyyatını isə 2016-cı ilin fevralında keçirib ki, ondan bir müddət sonra da xəstəxanaya düşüb. Buna səbəb burnunda yaranan problem olub. Hazırda kişi çətinliklə nəfəs alır. Alvesin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün britaniyalı həkimlərin nə edəcəyi sual altındadır.

nan problem olub. Hazırda kişi çətinliklə nəfəs alır. Alvesin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün britaniyalı həkimlərin nə edəcəyi sual altındadır.

Uduşdan illər sonra milyonlarla dollar tələb edir

Amerikanın Boulder şəhər sakini məhkəmə vasitəsilə lotereyadan tam uduş məbləğini tələb edir. Onun iddiasına görə, digər qaliblər dələduz olduqları üçün qalib özü elan olunmalıdır. Bu barədə "The Denver Post" nəşri xəbər verir. Amir Massizadə ştatın lotereyasında 4.8 milyon dollar udub. Amma kişi yeganə qalib olmayıb. Xoşbəxt rəqəmli biletlər Tipton qardaşlarında da olub. Uduşu bölüşdürüblər və Massizadə vergilər çıxmaq şərti ilə 568.9 min dollar qazanıb.

Daha sonra Massizadə öyrənib ki, qardaşları ölkə ərazisi boyunca lotereya dələduzluğunda ittiham ediblər. Bu zaman kişi qərar verib ki, lotereya qardaşlara çatan məbləği də ona verməlidir. Çünki sonuncular dələduzluq ediblər. Lotereya təmsilçiləri isə bu məbləği ödəməkdən imtina ediblər. Onların argumenti belə olub ki, Massizadə özü kimə, nə qədər pul çatacağı ilə bağlı müqaviləni imzalayıb. Kişi bu işlə bağlı məhkəməyə müraciət etsə də, fevral ayında məhkəmə onun iddiasını rədd edib.

İndi onun işinə Koloradonun apelyasiya məhkəməsində baxılacaq. Onun vəkili bildirib ki, indi məhkəmənin başqa qərarını gözləyir. "Əgər dürüst insan qaydalara uyğun oynayırsa, digərləri isə aldadır və nələrsə əldə edirsə, o zaman dürüst oyunçu hər şey, dələduz isə heç nə əldə etməlidir".

Yeməyə ən çox pul xərcləyən onlardır

"Forbes" hansı ölkələrdə daha çox yemək yeyildiyinə və qida məhsullarına pul xərcləndiyinə dair tədqiqat aparıb. Tədqiqatın nəticələrinə görə, qidaya ən az pul xərcləyənlər amerikalardır. Bu sahədə onlar dünyəvi minimum nümayiş etdirirlər. Onlarda qidalanma xərcləri ümumi məbləğin 7,8 faizini təşkil edir.

Yeyimçiliyə görə ikinci yerdə Almaniyadır (10,4 faiz), üçüncü yerdə Niderland (11,3 faiz), dördüncü yerdə Yunanıstan (17,1 faiz) gəlir. İlk beşliyi Portuqaliya (18,1 faiz) bağlayır.

Dünyada bu göstərici üzrə altıncı yerdə 18,2 faiz nəticə ilə İspaniya, yeddinci yerdə Cənubi Afrika Respublikası (18,3 faiz), səkkizinci yerdə İndoneziya (19,6 faiz), doqquzuncu yerdə Braziliya (22,5 faiz) dayanır və ilk onluğunda 41,1 faiz göstərici ilə Polşa tamamlayır. Gün ərzində ən çox kalori qəbul edən ABŞ (3.750), həmçinin İtaliya (3.650), Almaniyadır (3.540), Fransa (3.530) və Rusiyadır (3.320) sakinləridir.

QOÇ - Yalnız saat 12-14 arası gərgin keçə bilər. Qalan saatlarda iştirakçısı olduğunuz bütün proseslər zövqünüzə vəhdət təşkil edəcək. Axsama yaxın sevindirici xəbərlər eşidəcəksiniz.

BUGA - Göy qübbəsi şəxsi işlərinizdə böyük dönüş yaranacağından xəbər verir. Perspektivlərinizi reallaşdırmağa can atın. Yalançı həmkarlarınızdan uzaqlaşmağa çalışın.

ƏKİZLƏR - Fəaliyyət sahəsində müəyyən irəliləyişlərə nail olmaq üçün ulduzlar sizə şans yaradacaq. İkitərəfli sövdələşmələrin uğurlu olacağını nəzərə alıb aktivliyinizi artırın.

XƏRÇƏNG - Saat 13-ə qədər vaxtınızı qalmaqalsız başa vura bilərsiniz, sonrakı müddətdə hər hansı probleminiz olmayacaq. Şəxsi büdcənizi artırmaq üçün mübit şəraitdən bəhrələnin.

ŞİR - Təəssüf ki, bu təqvim bürcünüz üçün hansısa uğur vəd etmir. Bu səbəbdən də əsas diqqətinizi səhhət və mənzillə bağlı problemlərin həllinə yönəltməlisiniz. Qeybət və yalandan uzaq olun.

QIZ - Maliyyə məsələlərində çətinliyiniz olsa da, qarşılıqlı münasibətlər zəminində işləriniz qaydasında gedəcək. Ailə-sevgi münasibətləri isə daha romantik müstəviyə keçəcək. Yalan vədlər verməyin.

TƏRƏZİ - Sizə qarşı qərəzli çıxışlar gözlənilir. Əgər bədxah adamlarla baş-başa gəlmək arzusundadırsa, onda belələrdən vaxtında uzaqlaşın. İmkan olsa, nahardan sonra uzaq səfərə çıxın.

ƏQRƏB - Maraqlı hadisələrin iştirakçısı olacaqsınız. Bu enerjini xeyirxah işlərə yönəltməyə çalışın. Çünki indi savab qazanmaq qarşınızda bağlı qalan qapıların açılmasına zəmin yaradacaq.

OXATAN - Neçə müddətdən bəri ləng inkişaf edən maliyyə işləriniz bu gündən başlayaraq qaydasına düşəcək. Bu istiqamətdə sizə kənarından dəstək olacaq. Axsam qonaq getməyə dəyər.

OĞLAQ - Günün əsas hissəsini maraqlı tərzdə başa vuracaqsınız. Amma yaxşı olar ki, nahardan sonra işə ara verib bir qədər istirahətə aludə olasınız. Spirtli içkidən, duzlu qidadan uzaq olun.

SUTÖKƏN - Bir neçə amillə rastlaşacaqsınız ki, bu da saat 15-ə qədər ovqatınızda mənfəçilər yaradacaq. Odur ki, maksimal səbr nümayiş etdirməlisiniz. Bu gün çox pul xərcləməyin.

BALİQLAR - Ulduzlar yeni və sevindirici hadisələrin iştirakçısına çevriləcəyinizdən xəbər verir. Bu siyahıya işgüzar əlaqələr və tanışlıqlar da aiddir. Amma riskdən uzaq olmalısınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Meymun zooparkdan qaçdı, 1.8 min nəfər işıqsız qaldı

Yaponiyanın Senday şəhərində zooparkdan qaçmış Çaçadlı meymun elektrik dirəyinin üstünə çıxıb. Dirəklərin üstündə hoppanan meymunu 10 xilasedici oradan düşürməyə çalışıb. Qorxmuş meymunu sakitləşdirmək üçün ona sakitləşdirici ilə atəş açılar. Bundan sonra Çaça zoobagaya geri qayıdıb. Tohoku Electric Power-in yaydığı məlumata görə, meymunun bu hərəkətinə görə şəhərin 1.8 min nəfər sakini elektriksiz qalıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.160

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.